

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravišтво in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 24.- L
Posamezna številka 50 cent.

Visoki Komisar dva dneva med belokrajinskim ljudstvom

Po starem našem običaju so mu ponudili ob sprejemu v Metliki kruha in soli

Na povratku s svojega službenega obiska v Zagrebu je Visoki Komisar Ekscelenca Emilio Grazioli ponovno obiskal Belo krajino, ki je med najsiriromašnejšimi slovenskimi okolišji. Dva dneva, soboto in nedeljo, je posvetil temu obisku, da je v stiku z narodom samim poslušal njegove želje in spoznal njegove potrebe. Mnogokaj je rešil na licu mesta, mnogokaj pa je obljubil rešiti po najhitrejši službeni poti.

Sobota je bila določena prav za prav v prvi vrsti za obisk obmejnih vojaških oddelkov, vendar je ljudstvo povsod, kamor je prišel, pričakalo Visokega Komisarja v množicah in ga navdušeno pozdravilo. Sredi dopoldneva se je s svojo soprogo in spremstvom pripeljal v Metliko, kjer ga je na griču Vejarju pričakoval poveljnik Soške divizije Ekscelenca Romero z odličnimi vojaškimi in krajevnimi predstavniki. Tu je prisostvoval blagoslovitvi zastavnega droga in sta se slovesnosti udeležila tudi številno ljudstvo in šolska mladina. Po izpodbudnem nagovoru generala Romera na vojake in njihovo dolžnost do Domovine, Kralja in Cesarja in Duceja, je Visoki Komisar izrekel vojakom pozdrav.

Med vzklikanjem ljudstva se je Ekscelenca odpeljal s spremstvom v Radovico, kjer je bilo zbrano ljudstvo z gasilci in šolsko mladino. Pozdravili so ga župan metliške okoliške občine g. Nemanič, župnik g. Jerman in šolska upraviteljica ga. Čurdova. Po zahvali za prisrčne pozdrave je dejal Visoki Komisar, da je njegova navzočnost dokaz, kako se vlada zanima ne le za velike, temveč tudi male kraje. Pozval je ljudstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo, zakaj maloštevilni nemirneži, ki skušajo sejati nemir, bodo uničeni prej, kakor si mislijo.

Zatem je visoki gost s spremstvom obiskal Ostriž, potem Drašice, Krmačino, Rakovec in Božakovo, kjer mu je ljudstvo povsod priredilo počastitve. Sam pa se je povsod pozanimal za krajevne potrebe in zagotovil izvršitev

raznih javnih del. Mnogim podpore potrebnim je odredil pomoč.

Po odmoru v Metliki je sredi popoldneva obiskal Griblje, kjer je bil enako prisrčen sprejem. Deklice so Visokemu Komisarju izročile šopek in ubrano zapele »Venček na glavi«. Po obisku krajevnega miličnega oddelka je obiskal grad Pobrežje, kjer je nastanjen drug obmejni oddelk. Zadna njegova postaja v soboto je bila pokrajinska trsnica in drevesnica v Vinomeru, kjer je upravitelj pozdravil Visokega Komisarja in mu podal podrobne podatke o tej ustanovi, ki ga je zelo zanimala. Ekscelenca Grazioli se je pomudil tudi v prijaznem pogovoru z delavci. Po ogledu se je prisrčno poslovil in vrnil v Metliko.

Nasledni dan, v nedeljo, je Ekscelenca Grazioli spet napravil številne obiske. Svečano so ga pozdravili v Primostku in Grmu, a v Gradcu je bil še posebno krasen sprejem. Na novem miličnem trgu so bili okrog okrašene tribune in pod visokim zastavnim drogom postrojeni vojaki in gasilci z godbami. Dalje so bili tam celotni občinski sve., šolska mladina z zastavicami in množica ljudstva, ki so vsi navdušeno vzklikali najvišjemu predstavniku pokrajine. Ko je majhna deklica izročila visokemu gostu šopek z lepim nagovorom, je v imenu občine izrekel pozdrav g. Pezdirc ter zagotovil, da hočejo občani vestno izpolnjevati odredbe oblastev, ker se zavedajo, da bodo tako deležni vse pomoči. Župnik g. Ilc je izrazil Ekscelenci Grazioliju hvaležnost župljanov za njegovo prizadevanje, ki zagotavlja ljudstvu mirno versko življenje, kakor tudi lastno kulturno in narodno življenje. Graščak g. Šutej je v govoru zagotovil vdanost našega ljudstva. Nato se je izvršila posvetitev novega trga z obredom dviganja zastave. Ekscelenca Grazioli se je najprej zahvalil za izraze vdanosti, nato pa naglasil, da je fašistična Italija prišla v te kraje s spoštovanjem skupne vere, njihovega jezika, šeg in navad. Zavzemala se

bo za gospodarske potrebe teh krajev, za mirno življenje in delo. Terja pa od ljudstva vdanost, a tistim, ki bi hoteli sejati nemir v imenu komunistične zastave, bo Velika Italija ustavila vsako delo. Delovno ljudstvo sme imeti zaupanje v svojo bodočnost.

Z vzkliki je ljudstvo sprejelo te besede. Nato je Visoki Komisar sam izvršil vzdavo temeljnega kamna za novo kapelo, ki bo stala na novem trgu, obiskal prenovljeni občinski dom in se zanimal za potrebe ljudstva. Med velikimi počastitvami in igranjem godbe je Visoki Komisar zapustil Gradac. Ustavil se je potem v Podzemlju, Krasincu in Fučkovcih. V Adlešičih so mu ponudili po starem običaju kruha in soli. Tri deklice v narodnih nošah so ga pozdravile s pesmijo in župan g. Cvetkovič je naglasil srečo ljudstva, da ima takšnega upravitelja, ki se zanima za vse ljudske potrebe. Pozdrav je izrekel tudi župnik g. Šturm. Na nagovore je odgovoril Visoki Komisar, da bo upošteval želje delovnega ljudstva in so oblastvom najbližji tisti, ki so delovni in siromašni. Obiskal je nato cerkev in pokopališče, kjer je položil šopek na grob staršev ljubljanskega župana dr. Adlešiča. Po povratku iz cerkve je gledal narodne ples. Z lepim darom je omogočil, da se bo občinska hiša obnovila.

Na poti nazaj v Metliko se je ustavil v gradu g. Antona Šuteja. V Metliki so bile ob njegovem prihodu vse hiše v zastavah. Na liktorskem trgu pa ga je pričakovala velika množica ljudi. Tudi tu so mu po starem običaju ponudili kruha, soli in vina, na častni tribuni pa ga je pozdravil župan g. Malešič. Po obredu dviganja zastave je izrekel proš g. Klemenčič Ekscelenci vdanost župljanov oblastvom, ki z modrimi zakoni zagotavljajo ljudstvu nemoteno kulturno in versko življenje. Poveljnik metliške garnizije major Brunj je zatrdil Visokemu Komisarju, da je metliško ljudstvo vdano novi vladavini. V znak tega so njegovi vojaki postavili sredi trga zastavni drog, ki ga izroča v varstvo županu. Visoki Komisar je v nagovoru poudaril, da je z veseljem prišel v staro metliško mesto, saj je prepričan o vdanosti Metličanov. Zahvalil se jim je za navdušeni sprejem in dvignil svojo misel k Kralju in Cesarju, Duceju in Italiji. Vsa množica se je pridružila njegovim vzklikom.

Odlični gost je obiskal še Lokvice, Suhor, kjer je bil tudi zelo lep sprejem, nato pa Bušinj vas, Brezovico, Pilatovce in Radatoviči. V Radatovičih sta pri vходу v vas fant in dekle v narodni noši pričakala visokega posetnika in mu ponudila kruha in soli, punčka ga je pozdravila s šopkom cvetlic in župan g. Rajatovič mu je izrekel prisrčno zahvalo za njegov prihod. Pozdravil ga je tudi župnik g. Krajačič. Visoki Komisar je dejal, da je prišel rad v ta kraj, ki je postal del Italije. Duce mu je dal nalog, naj obišče vse kraje zavoljo potreb, ki jih ima narod. Naglasil je, naj ljudstvo zaupa v Italijo, ki ga bo ščitila, da bo lahko mirno delal. Tisti, ki sejejo nemir, pa bodo zatrti. Ljudstvo je sprejelo njegove besede z odobravanjem in ga navdušeno pozdravljalo.

S tem je Ekscelenca Grazioli končal obisk belokrajinskih krajev, se vrnil v Metliko in se odpeljal nazaj v belo Ljubljano.

Kako naj bi gospodarile naše najmanjše kmetije

**Reja malih živali je zanje koristnejša od reje velikih —
Njih zemlja pa bi morala biti obdelana po vrtnarsko**

Iz podatkov, zbranih za kmetijsko razstavo, ki se je vršila v okviru Ljubljanskega vele-sejma, je razvidno, da se v Ljubljanski pokrajini peča 51 odstotkov vsega prebivalstva s kmetijstvom. Na obrt in industrijo pride po teh podatkih 22 odstotkov, na trgovino in denarništvo 16 odstotkov, na javno in zasebno službo 7 odstotkov, na svobodne poklice pa štirje odstotki prebivalstva.

Torej dobra polovica prebivalstva naše pokrajine se preživlja s kmetijstvom in je značaj naše pokrajine že pretežno kmetijski, posebno ker se vsaj do neke mere peča s kmetijstvom tudi še dobrušen del obrtništva in delavstva.

Po številu in kmetijskih posestev v naši pokrajini skoro 37.000; izmed teh je dobra polovica (50,6 odstotka) posestev izpod dveh hektarov zemlje. Dalje obsega 7,2 odstotka posestev do treh hektarov, 8,9 odstotka do 10 ha, 21,7 odstotka nad 10 do 20 ha in 11,6 odstotka nad 20 ha. Kakor vidimo, odpadeta okroglo dve tretjini vseh posestev na kmetije, ki imajo le do 10 ha zemlje.

Izmed vseh 37.000 kmetijskih posestev se peča z živinorejo okoli 29.000 kmetij, ki imajo po navedbah Preveda blizu 100.000 glav raznovrstne živine. Okrog 8000 kmetij je torej po teh podatkih brez živine. Nedvomno so to najmanjše kmetije, ki se prav za prav že več ne morejo imenovati kmetije.

Te najmanjše kmetije, ki mnoge nimajo niti enega hektara zemlje, se seveda ne morejo pečati z živinorejo, saj celo precej večje kmetije včasih le s težavo preživljajo svoje kravice, ker jim manjka krme. Reja živine s kupljeno krmo pa je mnogo predraga. Pri tej priliki je treba še pripomniti, da naš kmet po večini redi goved v glavnem zato, da ima gnoj za njive. Kakor se to za meščana, ki kmečkih razmer ne pozna, čudno čuje, pa je vendarle res. Nista za kmeta glavni dohodek od živinoreje mleko in meso, temveč gnoj. Zato se čisto dogaja, da kmet ob suši za zadne belice kupi krme, samo da ima živino pri hiši. Če potem preračuna vrednost mleka, ki mu ga je dala, recimo ena krava, in vrednost mesa, če bi prodal to kravo, ugotovi, da ga je krma za to žival toliko stala, kolikor znašata vrednost mleka in mesa od iste živali. Kadar so za krmo posebno

hudi časi, se na deželi kaj pogosto sliši, da je krava dvakrat požrla samo sebe. To se pravi, da je dvakrat toliko požrla, kolikor je vredna. Če ne bi kmet imel od reje govedi gnoja, bi pogosto obupal nad živinorejo in jo opustil. Posebno so bili hudi časi za rejce govedi pred leti, ko cene živalim niso bile v nikakem razmerju s stroški reje. V zadnem času so cene boljše, vendar pa je tudi krma draga.

Kmetija, ki ima dovolj dobrih travnikov in pašnikov, ima od živinoreje seveda razmerno dobre dohodke. Po površnem računanju je kljub vsemu v naši pokrajini mogoče živinorejo še povečati. Toda čisto majhne kmetije naj goje rajši male živali. Od te reje bodo imele več koristi kakor od krave, katero le s težavo prekrmlijo čez zimo.

Najvažnejše vprašanje našega kmetijstva so posestva do dveh hektarov zemlje. Pri resnem gospodarstvu pa je tudi zanje možnost preživljanja, če je le zemlja dovojn rodovitna. Seveda pa so pogoj gospodarjenja zanje čisto drugačni kakor za sredna in večja posestva. Posebno najmanjše kmetije naj bi se bavile le z rejo koz, kuncev in v zelo majhnem obsegu z rejo svinj in kokoši. Zemljo pa bi take kmetije morale imeti obdelano skoro kakor vrtnar svoj vrt. Za čuda mnogo da zemlja od sebe, če ji znaš streči. No, dejstvo je pač, da zemlji toliko lažje strežeš, čim manj je imaš. Z gnojem je seveda težava, če nimaš dovolj živine. Zato si pa moraš pomagati s kompostom in umetnim gnojilom.

Ni naš namen, izčrpno razpravljati o vprašanju najmanjših kmetij, temveč hočemo s tem člankom dati samo nekaj pobude. Nedvomno je to vprašanje važno, saj ima nad polovico naših kmetij komaj do dveh hektarov zemlje. Koliko je med temi takšnih, ki imajo komaj okoli enega hektarja zemljišča, nam ti podatki ne povedo. Take najmanjše kmetije bi se morale vse združiti v posebno združenje, katerega smoter bi bil dajati pobude za smotrno gospodarjenje. En sam posameznik si ne more pomagati, v skupnosti pa je moč. Vzorno obdelane najmanjše kmetije bi bile lahko v ponos naši pokrajini, saj bi bilo s tem vsaj v glavnem rešeno tudi vprašanje preživljanja naših najsiromašnejših družin.

Predpisi o klanju živine

Ker je umestno, da se uredita prodaja in klanje prašičev za preskrbo in za razdeljevanje svinjskega mesa in svinjske masti, je Visoki Komisar za Ljublj. pokrajino izdal naredbu o klanju prašičev, ki je objavljena v »Službenem listu« od 15. oktobra in je s tem dnem stopila v veljavo. Medtem, ko se istočasno razveljavljajo vse odredbe, ki tej naredbi nasprotujejo ali so z njenimi določbami nezdružljive.

Prijava svinj

Kdor ima po kakršnekoli naslovu v kakršnekoli namen žive svinje, jih mora do vštega 31. oktobra prijaviti preko občine Prehranjevalnemu zavodu Ljubljanske pokrajine (Prevodu) na posebnih obrazcih, ki se dobe pri občinskih uradih. Prijavitelj se mora svinje po stanju o polnoči 25. oktobra. Vse prodaje, oddaje, nakupi, skotitve in pogini po tem dnevu se morajo v petih dneh prijaviti preko občin Prevodu.

Dovolitev za zakol

Od uveljavljanja te naredbe, to je od 15. t. m. dalje, so vse za zakol namenjene svinje pod zaporo in na razpolago Prevodu, ki predpiše njih oddajo na posebnih dognih. Nobe na svinja se ne sme zaklati brez posebnega na dognu izdanega potrdila, ki se mora pokazati klavniškemu ravnatelju ali pooblaščenemu pregledniku mesa. Kolkovano in od klavniškega ravnatelja ali pooblaščenega pregled-

nika mesa vidirano potrdilo se mora v 24 urah po zakolu poslati Prevodu. Izjemno sme Prevod izdati dovolilnico za zakol.

Rejci smejo za redno družinsko porabo zaklati vsako leto po eno svinjo na pet članov družine, dve svinji na družino do deset članov, tri svinje na višje število družinskih članov. Imeti pa morajo dovolitev za ta zakol. Da dobijo to dovolitev morajo vložiti prošnjo, iz katere mora biti razvidno število družinskih članov in da je prosilec res rejec. Prošnjo je treba občini, ki je dolžna nadzorovati pravilnost podatkov v njej, poslati Prevodu, ki izda za vsako svinjo, katere zakol se dovoli, posebno dovolilnico. Zakol za družinske potrebe se bo dovoljeval pravim rejcem, to je tistim, ki v razdobju najmanj tri mesecev neposredno skrbijo za rejo svinj, kupljenih z živo težo do 70 kg. Članom družin, za katere se dovoli zakol, se ne bodo izdajale živilske nakaznice za nabavo maščob. Bolnišnice, zdravilišča, dobrodelne ustanove, verske družbe, kmetijske šole in podobno, ki sami redijo prašiče, morajo prijaviti Prevodu svoje potrebe svinjskega mesa in masti in se oprostiti oddaje za toliko svinj, kolikor jih jim prizna Prevod po številu oseb, živčih v dotični skupnosti.

Dogni prašičev

Rejci, ki imajo svinje, godne za zakol, morajo Prevodu vsakokrat posebej preko občine in vsaj 15 dni poprej prijaviti njih število in

težo in navesti njim samim najugodnejši dan za izročitev. Prevod določi kraje in dneve za dogn in pošlje oddajne naloge rejcem, ki so svinje prijavili za oddajo.

Ocenjevalna komisija, sestavljena iz enega predstavnika Preveda kot predsednika, enega predstavnika kmetovalcev in enega predstavnika mesarjev, prevzame od Prevodovega odposlanca na dogn poslano živino, označuje živali, prisodi vsaki živali vrsto in kakovost po posebni lestvici, stehta živali in določi ustrezno taro. Naposled določi ceno na podlagi cenika. Ocenitev je dokonč na.

Za vsako kupljeno svinjo izda komisija potrdilo v treh izvodih. En izvod se izroči prodajalcu, dva pa pokrajinski Zvezi mesarskih društev, ki prevzame na dognih oddane živali in poskrbi za takojšnjo plačilo. Komisija sestavi zapisnik, ki ga morajo podpisati vsi člani komisije kakor tudi prodajalec in predstavnik Zveze mesarskih društev v skladu s popisom posameznih živali.

Razdelitev mesa in masti

Na dognu prevzete svinje se morajo zaklati in se jim mora vzeti maščoba, za kar poskrbi Zveza mesarjev pod nadzorstvom Prevoda. In to v klavnicah, ki jih določi Prevod. Vse maščobe, pridobljene pri teh zakolih, so pod zaporo Prevoda in na njegovo razpolago. Prevod določi, kako se shranijo in kako se uredi razdeljevanje. Pokrajinska Zveza mesarjev mora o zbranih maščobah voditi prejemni in oddajni vpisnik, ki ga predhodno potrdi Prevod in katerega občinski vpisnik se mora poslati Prevodu. Prav tako uredi Prevod, kako se svinje, ki jim je bila odvzeta maščoba, dodelijo mesarjem, in sme določiti, za katere namene se uporabi meso in sme urediti razdeljevanje izdelkov iz tega mesa.

Za živali, zaklane v sili, izda Prevod rejcu posebno dovolilnico, če predloži živinozdravniško potrdilo in plača za svinjo stalno pristojbino 50 lir.

Maščobe, ki se pridobe od svinj, zaklanih z dovolilnico ali v sili, se morajo pod nadzorstvom klavniškega živinozdravnika ali preglednika mesa oddati pristojnemu občinskemu preskrbovalnemu uradu, ki mora Prevodu sporočiti količino teh maščob.

Pristojbine

Za poravnanje stroškov oskrbovanja s svinjskim mesom in mastjo bo Prevod zaračunal poleg cene, ki jo plača rejcu Zveza mesarjev pribitek 40 odstotkov na račun Zveze mesarjev. Za vsako na podlagi dovolilnice zaklano svinjo se mora plačati Prevodu ob prevzemu dovolilnice stalna pristojbina 50 lir. Za to poslovanje vodi Prevod posebne računске knjige in je morebitni presežek namenjen za pospeševanje živinoreje.

Kršitve predpisov te naredbe in predpisov, ki jih v izvrševanju poverjene pristojnosti izda Prevod, se kaznujejo v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporo do treh mesecev.

Cenik za klavne svinje

Istočasno z objavo gornje naredbe je bil izdan naslednji cenik za klavne svinje:

Prašiči: I. vrste: godni, polnodebeli, dopitani, v teži 130 kg 10.50 lire za kg; II. vrsta: poldebeli, negodni, nedopitani v teži 130 kg 10.20 lire za kg; III. vrsta: mršavi ali z napakami, v teži 130 kg 9.70 lire za kg. Za vsak kilogram večje teže se zviša gornja cena za 0.015 lire, za vsak kilogram manjše teže pa zniža gornja cena za 0.01 lire.

Svinje: I. vrsta: polnodebele, godne in dopitane, v teži 130 kg 9.80 lire za kg; II. vrsta: poldebele, nedopitane v teži 130 kg 9 lir; III. vrsta: mršave, v teži 130 kg 8.30 lire za kg. Za vsak kilogram več teže se zviša gornja cena za 0.005 lire, in to do največ 220 kg, za vsak kilogram manjše teže pa se zniža gornja cena za 0.01 lire.

Merjasci: I. vrsta: skopljeni, polnodebeli, v teži 130 kg 8.60 lire za kg; II. vrsta: skopljeni poldebeli, v teži 130 kg 7.80 lire za kg; III. vrsta: skopljeni, mršavi, v teži 130 kg 6.10 lire za kg; IV. vrste: nesopljeni in skopljeni pred manj nego tremi meseci, v teži 130 kg 5.50 lire za kg. Za vsak kilogram teže se zviša gornja cena za 0.005 lire, in to do največ 220 kg, za vsak kilogram manjše teže pa se zniža gornja cena za 0.01 lire.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 20. oktobra nasledno vojno poročilo: Včeraj so sovražna letala preletela kraje Pomislo in Ideata (na Siciliji) in metala eksplozivne bombe. Niti ni žrtev niti škode. V letalskih borbah, v katere so se spustili naši lovci vstran od sicilske obale,

sta bili dve sovražni letali sestreljeni, štiri pa učinkovito zadela;

mi nismo izgubili nobenega letala. V severni Afriki so močni oddelki lovcev Kr. letalstva napadli sovražne sile v premikanju na poti proti Bug Bugu in taborišča in mehanizirana sredstva pri Sidi Baraniju; več prevoznih avtomobilov je bilo zažgano, nekaj pa poškodovano. Nemška letala so bombardirala naprave in protiletalske utrdbe v Tobruku. Sovražnik je izvršil napad na Bengazi; nekaj škode v bližini mesta. V Vzhodni Afriki so tri kolone nacionalnih in kolonialnih čet pod poveljstvom polkovnika Augusta Ugolinija, poveljnika posadke v Kulquabertu, izvršile 18. t. m. izpad in prodrl globoko na sovražno ozemlje; po ostri borbi, v kateri je bila zavzeta in zažgana krepko utrjena sovražna točka, je bil sovražnik pogin v beg in je pustil na bojišču nad 200 mrtvih. Naše kolone so zajele orožje, vojni material in živež. V zmagoviti akciji so se odlikovali po fizični odpornosti in napadalni borbenosti oddelek K. Karabinerjev, 14. in 240. bataljon Črnih srajc in 67. kolonialni bataljon. V vzhodnem Sredozemlju so naša letala na ofenzivnem izvidniškem poletu napadla in potopila sovražno trgovsko ladjo.

Pretekli teden je padla Odesa in se je povečal nemški pritisk na vsem vzhodnem bojišču. Iz nemškega vojnega poročila 20. t. m. je razvidno,

da na južnem delu vzhodnega bojišča napredujejo nemške, italijanske, madžarske in slovaške divizije proti industrijskemu ozemlju v doneški kotlini.

Tudi na ostalih odsekih bojišča potekajo, kakor navaja poročilo, operacije uspešno. — Po vesteh iz Stockholma so boji pred Moskvjo na višku. Nemškim četam se je že na več točkah zlasti vzhodno od Talinina in Možajska posrečilo zabiti ofenzivne kline v utrd-

be pred Moskvjo. General Timošenko se obupno prizadeva te kline izpodrezati.

Vojaški strokovnjak budimpeštanskega lista »Magyarország« piše, da se je po virih, katerim se lahko zaupa, izvedelo, da

pripravlja sovjetsko poveljstvo novo obrambno črto za Volgo.

Da bi pa lahko to črto držali, potrebujejo Sovjeti nujno novo vojno gradivo, ki bi ga morali poslati Angleži in Amerikanci. Madžarski list piše, da žene in otroci že zapuščajo Moskvjo, odvažajo jih v notranjost Rusije.

Iz Tokia poročajo: Po odstopu dozdašnje vlade je pooblastilo za sestavo nove japonske vlade dobil general Hideki Tojo, v dozdašnji

vladi minister za vojsko. General je voditelj nove združene japonske nacionalistične stranke.

Z novo vlado, ki jo je sestavil general Tojo ne bo prišlo do nikake osnovne spremembe v japonski politiki, temveč bo po zatrditvi iz poučenih vrst glavna naloga nove vlade združiti vsa japonska politična stremjenja na nacionalističnem programu. V bistvu bo nova vlada izvajala politiko prejšnje vlade, zlasti glede na vojno na Kitajskem in glede na strogo zvestobo trojni zvezi.

Iz Lisbone poročajo: Ameriška poslanska zbornica je z 259 glasovi proti 138 odobrila

zakonski načrt, ki dovoljuje oborožitev ameriških trgovinskih ladij.

Zakonski načrt je zdaj dan v potrdilo še senatu. V Ameriki je zavladala napetost zaradi nove vlade na Japonskem, ki hoče okrepiti sodelovanje Japonske z osjo. Zavoljo tega Amerika tudi z vso naglico gradi oporišča na Tihem morju.

Najvišje dopustne cene na ljubljanskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki rabnikov, prodajalcev in pridelovalcev je ljubljanski mestni tržni svet Visokerau Komisariatu predložil najvišje cene za tržne blago v Ljubljani za teden od ponedeljka, 20. t. m. dalje. Predložene cene je Visoki Komisar odobril. Odobrene cene veljajo od ponedeljka 20. oktobra zjutraj do nedelje 26. oktobra zvečer so nastopne:

Krompir na drobno 1.20, zeljate glave na drobno izpod 10 kg 0.60, zeljate glave na debelo 0.50, kislje zelje na drobno 2, repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L., repa na debelo 0.50, kislje repa 2, rdeče zelje 0.80, ohrovt 0.80, cvetača 3, koleraba 1, rumena koleraba 0.50, rdeča pesa 1.50, rdeči korenček brez zelenja 2, rumeno korenje 0.50, črna redkev 1.20, peteršilj 2.50, por 3, zelena 2.50, domača zelena paprika 2.50, domača čebula 2, šalota 2, domači česen, 25 glav na kg 4, jedilne buče 0.50, glavna solata 2.50, endivija 2, motovilec 5, mehka špinača 2.50, trda špinača 1.50, domači paradižnik 1.50, liter suhih bezgovih jagod 3, liter dreva 1, liter žirka 2, kilogram suhega lipovega cvetja 20, žlahtna domača namizna jabolka 3.40, domača namizna jabolka I. vrste 3, domača jabolka II. vrste gospodinjskih sort 2, domača jabolka za vkuhanje, nedozorela, črviva, obtočena, na-

gnita 1.50, domače hruške od 2 do 4, domače kutine 3, žlahtno domače grozdje 4.50, domače grozdje samorodnic (izabela, šmarnica) 3, domači kostanj kg 3, gobe: a) liter rumenega in rjavega jezika, rumene trobente, štorovk 1, b) liter lisičk 1.50, c) liter večjih zimskih kolobarnic (sivk ali mraznic, golobjih kolobarnic, zelenk), sirovk, možkov (jelenovega jezika ali črnega mavroha), žemljevca, ovčjega vimena 2, d) kilogram majhnih zimskih kolobarnic (mraznic ali sivk) za vlaganje, turkov, mladih čebularjev, maslenk 3, e) jurčki z aprtimi klobuki kg 10, kg jurčkov z odprtimi klobuki 6, kunci žive teže 10 lir.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Vse te cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu.

PO DOMAČE

Gospodinja zaloti staro ženico v kuhinji, ko baš s police ukrade klobaso. »Žena, ali se ne sramujete krasti? Ali ne veste, da s krajo še nihče ni postal bogat?«

Tatica: »Imate prav, gospa! S krajo res ne morem obogateti, toda malo opomorem si pa vendarle!«

Po trpljenju sreča

Povest iz kmetijskega življenja — Napisal Zatišcan

»Kam naj grem, sirota!« Mohorka je bila vsa obupana in zbegana. »Vsa se tresem in noge so kakor lesene. Še kje na poti bi ostala.«

»Pojdem pa jaz, če mi zaupaš.« — Branjevka je pustila košaro na klopi in hitela v Hrušje na orožniško postajo.

Preden so dospeli orožniki, je vedela že vsa vas, kaj se je zgodilo. Poštene vaščane je novica zbegala. Med njimi ni bilo nikogar, o katerem bi bilo znano, da ima dolge prste. Edino Kostrunka je pobrala včasih kako sadje, a kaj drugega ni nikomur premaknila.

Orožniki so se lotili svojega opravila. Najprej so opisali skrinjico in njeno vsebino. Seveda so dodali tudi, kje jo je teta hranila. Toda manjkalo je sledi za tatovi. Mohorka je odgovarjala tako, kakor bi nekoga sumila. Njena namigovanja pa so bila jako premišljena in prikrita. Ni se upala izreči njegovega imena.

Drugi dan so prejeli orožniki neko pismo s popačeno pisavo. Navedeno je bilo, naj pri- mejo Brezarjevo Tončko. Pri njej bodo našli skrinjico in druge dokaze. Tam je tatica doma.

Tončka je bila ves dan nekam nemirna. Kakor bi bila slutila, da se ji bo nekaj pripetilo. Prestrašila se je, ko je prispel orož-

nik, čeprav ni imela nič na vesti. Bojazen jo je pokopala.

»Ali poznate Mohorko?« jo je vprašal orožnik, čim je stopil v sobo.

»Mohorka na Dolih je moja teta,« mu je odgovorila.

»Vaša teta je imela neko skrinjico, ki je ponoči izginila.«

»Jaz je nisem vzela,« je odvrnila Tončka.

»Teta jo je hranila v zaklenjeni omari.«

»Pravijo, da je pri vas,« jo je orožnik pogledal sumljivo.

»Lažejo ali pa se norčujejo,« je trepetala.

»Teda jo bomo poiskali. In posledice bodo hude, če jo najdemo pod vašo streho...«

»Tukaj je ne boste našli. Sami se prepričajte, da govorim resnico.«

Skrinjico so orožniki hitro iztaknili. Tončka je prebledela. Zgodilo se je, česar ni pričakovala.

»Kdaj ste jo prinesli semkaj?« je poizvedoval orožnik. »Vam je li teta to dovolila?«

»Povem vam odkrito, da se je nisem dotaknila. Nikdar nisem mislila kaj takega storiti.«

»Človek se včasih spozabi in stori, kar pozneje obžaluje. — Kdaj ste bili poslednjič pri teti?«

»Snoči. Prišla sem o mraku in odšla ko

se je že stemnilo. Skrinjica je bila takrat v omari, katero je teta zaklenila.«

Orožnik je skomignil z rameni. »Pa zakaj ste skrinjico razbili?« je nadaljeval čedalje bolj resno. »Ali se ni dala odkleniti?«

Mladenka je osupnila in ni mogla takoj odgovoriti.

»Vaša teta trdi, da je bilo v skrinjici več dragocenih predmetov. Kam ste jih djali?«

»Nisem se dotaknila ne skrinjice ne predmetov,« je zanikala odločno.

»Ali poznate tole?« Orožnik ji je pokazal prstan, ki ga je našel pod skrinjico, zavitega v papirju.

»To je tetin prstan,« ga je spoznala.

»No, vidite,« je dejal orožnik. »Pa pravite, da niste ničesar vzeli.«

»Prav ničesar,« je potrdila. »Ne skrinjice, ne prstana. Oboje mi je nekdo podtaknil.«

Orožnik se je namuznil: »Če trdite kaj takega, morate dokazati.«

Dekle je pričelo jokati.

»Jok vam ne bo pomagal,« je dejal orožnik. »Najboljše, kar vam svetujem, je priznanje. Vrnite teti, kar je njeno in jo prosite odpuščanja. To vam bo zmanjšalo kazen, ali pa boste celo oproščeni.«

»Česar nimam, ne morem vrniti,« je ihtela. »Ne morem se ravnati po vašem nasvetu.«

»Tu smo našli skrinjico in prstan. Sama nista prišla semkaj iz zaklenjene omare.«

»Zares je čudno,« Dekle ni moglo drugega odgovoriti.

»Pa recimo, da je tat kdo drugi,« je dejal orožnik. »A čemu je skril svoj plen pri vas, ko bi bil lahko izbral boljše skrivališče.«

Mladenka je vzdihnila in pobesila glavo.

Hitro nekaj italijanščine

Enoindvajseta vaja

Vrstilni števniki

Vrstilni števniki se tvorijo delno iz glavnih števnikov s priveskom končnice -esimo, delno pa drugače. Vrstilni števniki so: il primo (prvi), il secondo (drugi), il terzo (tretji), il quarto (četrti), il quinto (peti), il sesto (šesti), il settimo (sedmi), l'ottavo (osmi), il nono (deveti), il decimo (deseti), l'undecimo ali undicesimo ali decimo primo (enajsti), il duodécimo ali dodicesimo ali decimo secondo (dvanajsti), il decimo terzo ali tredicesimo (trinajsti), il decimo quarto ali quattordicesimo (štirinajsti), il decimo quinto ali quindicesimo (petnajsti), il decimo sesto ali sedicesimo (šestnajsti), il decimo settimo ali diciassettesimo (sedemnajsti), il decimo ottavo ali diciottésimo (osemnajsti), il decimo nonno ali diciannovesimo (devetnajsti), ventésimo ali vigésimo (dvajseti), il ventésimo primo ali vigésimo primo (enoindvajseti), il ventésimo secondo ali vigésimo secondo (dva-indvajseti), itd., il trentésimo ali trigésimo (trideseti), il trentésimo primo (enoindtrideseti), itd., il quarantésimo ali quadragésimo (štirideseti), il cinquantésimo (petdeseti), il sessantésimo (šestdeseti), settantésimo (sedemdeseti), l'ottantésimo (osemdeseti), il novantésimo (devetdeseti), il centésimo (stoti), il centésimo primo (stoprvi), il centésimo decimo (stodeseti), itd., il ducentésimo (dvestoti), il trecentésimo (tristoti), il millésimo (tisoči), il duemillésimo (dvetisoči), il centomillésimo (stotisoči), il milionésimo (milijonski), l'antipenúltimo (tretji od zadaj), il penúltimo (predzadnji), l'último (zadni).

Nekaj stavkov za vajo

Il primo giorno dell'anno. La seconda settimana di gennaio. Io sono l'ottavo dela mia classe. Mio fratello è il decimo settimo (diciassettesimo). Il mese di febbraio ha ventotto giorni e talvolta anche ventinove giorni. Giugno ha trenta giorni ed agosto ha trent'un giorno. La quinta finestra del secondo piano è quella della mia stanza. Lunedì ha mandato martedì damercoledì per sapere

da giovedì se venerdì ha detto a sabato che domenica è festa.

Prevod: Prvi dan leta. Drugi teden januarja. Sem osmi svojega (mojega) razreda. Moj brat je sedemnajsti. Mesec februar ima 28 dni in včasih tudi 29. Junij ima 30 dni in avgust 31 dni. Peto okno drugega nadstropja je ono od moje sobe. Ponedeljek je poslal torka k sredi, da bi izvedela pri četrtiku, ali je petek rekel soboti, da je nedelja praznik.

Razlaga besed: il giorno = dan; l'anno = leto; la settimana = teden; gennaio = januar (febbraio = februar, marzo = marec, aprile = april, maggio = maj, giugno = junij, luglio = julij, agosto = avgust, settembre = september, ottobre = oktober, novembre = november, dicembre = december); la classe = razred, il mese di febbraio = mesec februar (dobesedno bi se prevedlo: mesec februarja; takšna je italijanska raba); talvolta = včasih; la finestra = okno; il piano = nadstropje; quello, quella = on, ona; la stanza = soba; lunedì = ponedeljek (pozor: naglas na zadnjem zlogu); martedì = torek, mercoledì = sreda, giovedì = četrtek, venerdì = petek, sabato = sobota, domenica = nedelja; razen pri sabato in domenica povsod naglas na zadnjem zlogu, ha mandato = je poslal (mandare = poslati; bližni pretekli čas); ha detto = je rekel (detto je deležnik preteklega časa od glagola dire = reči; več o tem, ko pride na vrsto); la festa = praznik.

× Kitajski bogatini so včasih nosili po več metrov dolge nohte. Le malo jih je, ki vedo, da zrastejo človeški nohti vsakih deset dni za en milimeter. Če bi nohtov ne obrezovali, bi zrastle v 50 letih 36 m dolgi. Kakor pripovedujejo, je bila v starodavnih časih navada na Kitajskem, da so si ugledni moške pustili rasti izredno dolge nohte. Bogati kitajski upravni uradniki so nosili nohte dolge po nekaj metrov, kar je bil znak njihovega visokega položaja in velikega premoženja. Ker so vsa dela opravljali sužnji, ter bogatinom ni bilo treba ganiti niti s prstom in so si lahko dovoljevali tako dolge nohte. Da so se lahko nohti neovirano razvijali, so jih zavijali v svileno tkanino.

Orožnik je začel pisati. Dekle mu je odgovarjalo s tresočim se glasom.

Ko je zapisal potrebne podatke, je spravl prstan in stisnil skrinjico pod pazduho. »Pojdíva!« ji je rekel. »Zadeva se bo razčistila na drugem mestu.«

Tončka je dvignila roke in prosila: »Pustite me, jaz nisem kriva! Še jabolka ne poberem na tujem vrtu. Pa naj bi vzela teti, po kateri bom itak vse povedovala!«

»V imenu zakona! Orožnik se ni dal prepovoriti. »Pred sodiščem dokažite svojo nedolžnost!«

Mladenka se je vdala v grenko usodo.

Na vasi so se zbirali vaščani. Nekateri so jo milovali, a drugi so menili: »Mora že nekaj biti... Zastonj je niso prijeli... Lakomnost jo je zapeljala.«

Najbolj glasen je bil Kovačev Polde. Tončka ga je čula v orožnikovem spremstvu in je molčala. »Tat!« je kipel iz niene potrte duše. »Grdo je tvoje maščevanje!«

»Ali jo vidite, nevesto?« je kazal zlobnik za nedolžno žrtvijo, dokler ni izginila za ovinkom. Sosedje so molčali.

ČETRTO POGLAVJE

Kdo naj iz srcá izbriše,
kar ljubezen vanj zapiše?

Lesarjevega Ivana ni bilo doma, ko je orožnik odvedel njegovo zaročenko. Novica, ki mu jo je prinesla branjevka, ga je silno potrla. Kar sesedel se je na klop in se nalonil na mizo.

»Kdo ve, ali je res kriva?« se mu je vsililo vprašanje. »Je li mogoče, da se je Tončka tako izpozabila?«

»Ni mogoče,« je bil prepričan. Če je res nameravala storiti kaj takega, bi bila nedvomno vprašala njega, ki bi ji tega ne bil nikdar dovolil. Zaupala mu je celo vsebino tetine oporoke. Čemu naj bi bila vzela skrinjico, saj je bila takrat že njena, kakor se je glasila tetina poslednja želja.

In vendar! Skrinjico so našli pri njej, mu je povedala Kostrunka. In pod skrinjico je tičal prstan, zavrt v papir. Ali ji ni obojega nekdo podtaknil? Očitno zato, da bi jo javno osramotil.

Ivana je skrbelo, ali se bo Tončka znala postaviti za svojo poštenost. Slišal je, da se je prestrašila, ko jo je iznenadil orožnik. Zato se revica ni mogla pravilno zagovarjati.

Kdo bo dokazal, da se mladenki godi krivica? Sama je vsa zbegana in ne bo mogla odločno nastopiti. Priče, ki bi govorila za njo, ni nobene. Prstan in skrinjica pa pravita nasprotno. Kdo bo zmagal?

»Kaj pa teta?« se je spomnil Mohorke. »Bo li zatisnila ušesa in ostala na njeni strani. Kako bo presojala dogodek? Kakšno stališče bo zavzela?«

Njeno mnenje je hotel mladenič takoj izvedeti. Čim se je zmračilo, jo je mahnil na Dole. Mohorka ga je sprejela s temnim obrazom. Komaj mu je privoščila besedo.

»Glej jo, žensko,« si je mislil in se trudil, da bi pokazal teti kar moč prijazno lice. Starka je nejevoljno godrnjala.

Domači zdravnik

Pri ustavljanju krvavitve iz žil na roki ali nogi ne smemo uporabljati vrvice, ki bi nam samo prerezala kožo in bi bila brez koristi, temveč širše vezi, na primer jermen, gumijasto cev, elastično naramnico, zvito ruto in podobno. V nobenem primeru ne smemo pustiti uda prevezanega preko treh ur, a pozimi ne preko ene ure, sicer bo nesreča še večja! Zdaj pa zdaj moramo prevezo zrahljati, da dobi ud spet rožnato barvo, medtem pa vršimo pritisk na krvavečo žilo. Bolnika tudi pri prevozu ali prenosu ne smemo pustiti z vida, nadzorovati moramo prevezo in obvezo vsaj vsakih 15 minut.

Bakterije na koži niso enakomerno razdeljene, temveč po raznih predelih številčno in po vrsti različno. Posebno mnogo bakterij je na vlažni, mastni koži, kjer najdejo ugodne življenjske pogoje. Mnogo jih je na licu in rokah, zlasti pod nohti, največ pa na bolezensko spremenjeni koži in okolici ran, kjer navadno prevladuje določena vrsta bakterij. Na 1 kubični centimeter kože so našli od 2000 do 40.000 bakterij. Na njih število vpliva osebna čistota, poklic, starost (otroci imajo na svoji gladki koži manj bakterij kakor stari ljudje na zgubani in razpokani). Umivanje s toplo vodo zmanjšuje število bakterij na rokah za 80%, umivanje z milom za preko 90%. Podoben vpliv ima na kožo telesa večkratna menjava perila. Zanimivo je, da te bakterije pri nekaterih ljudeh skoraj nikdar ne povzročajo kužnih obolenj, dočim se pri drugih rane prav pogosto ognoje.

Prhljaj se lahko odpravi. Včasih je prhljaj znak nastajajoče plešavosti. Zato ga moramo pravočasno odpraviti. V borbi proti prhljaju pa nam ne more pomagati eno samo sredstvo, kajti prhljaja je več vrst, predvsem pa razlikujemo suhega in mastnega. Mastni prhljaj nastane, če izloča koža preveč maščobe. Odstranimo ga tako, da si umivamo glavo z milnim špirom in vročo vodo, sprva vsak dan, nato vsak drugi in tretji dan. Ko pa koža na glavi neha srbeti, čedalje redkeje. Suh prhljaj je običajen pri suhih lasih. Tudi tu pogosto umivamo glavo, toda ne z milnim špirom in tudi z običajnim šamponom ne. Pri suhem prhljaju priporočamo za pranje glave rumenjaki, ki mu primešamo pol žlice ricinovega olja in nekaj kapljic ruma. Ko pa se lasje spet preveč osuše, jih namažemo z mandeljevim oljem, ki ga s prsti dobro utremo v lasišče. Uporaba alkoholnih lasnih vod škoduje pri suhem prhljaju.

»Teta, ali ste hudi name?« je poizkusil zlepa.

»Čemu si prišel?« je zarezala.

»Saj veste,« je odvrnil mirno.

»Ali vabiš na ženitovanje? Kje imaš pa nevesto?« ga je usekala.

»Tudi to vam je menda znano... Nikar me ne žalostite!«

»Nisem mislila, da je taka...« Ali tudi starki se je užalilo.

»Teta, ali res mislite, da je Tončka?... Verjemite, da je nedolžna...«

Mohorka je začela modrovati: »Tudi jaz sem spočetka tako sodila. Pa sem se motila. Z obema rokama sem že držala krivca, a sem ga morala izpustiti. Ljudje so kazali na Tončko. Najprej skrivaj in previdno, potem čedalje bolj očitno. Danes govori o tem že vsak otrok in pozna tatiko.«

»Teta! Ivanu je vzelo besedo. »Tončka je nedolžna, pa nima človeka, ki bi jo uspešno branil.« Njegove slutnje so se uresničile.

»Ne morem pomagati!« je odgovorila teta. »Kdo pa je vedel, kje sem hranila skrinjico in kaj je bilo notri? Tončki je bilo to prav dobro znano. Pa ni bila vredna mojega zaupanja. Boljša bi bila vsaka tuja oseba.«

Ivan je porasel, ni se mogel več premagovati.

»Teta, Tončka ni kriva; ne delajte ji krivice! Skrinjico je izvolal nekdo, kateremu je mnogo na tem, da bi mladenko osramotil. Kar so našli pri njej, ji je bilo podtaknjeno s hudobnim namenom. Sama vam ni ničesar premaknila.«

»Vem, na koga meriš,« je uganila teta.

»Tudi on me sovraži, ker sem mu iztrgala

Novice

* **Visoki Komisar naše pokrajine v Zagrebu.** V Zagreb je prispel te dni Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino Ekszellenca Grazioli in je bil poglavitni gost dva dni. Na meji so ga pričakovali visoki uradniki zunanega in notranjega ministrstva in veliki župan dr. Lamerić. V Zagrebu so ga priskrbeno pozdravili zastopniki italijanskih in hrvatskih oblasti. Pred hotelom, kjer se je ustavil Ekszellenca Grazioli, je bila postavljena častna četa, katero je pregledal. Popoldne se je poklonil na grobu Starčevića. Zvečer se je udeležil sprejema, ki mu ga je priredil poglavitnik.

* **Generalni direktor javnega zdravstva na obisku v Ljubljani.** Dne 13. t. m. je prišel iz Rima v Ljubljano generalni direktor javne zdravstvene sanitetske službe Ekszellenca profesor Gianni Petragrani v spremstvu drugih odličnikov. Na postaji so gosta sprejeli zastopniki Visokega Komisarja in drugi. Eksc. Petragrani se je takoj napotil na obisk k Visokemu Komisarju, s katerim je imel priskrben razgovor o vprašanju javne sanitetske službe. Popoldne je obiskal ljubljansko splošno bolnišnico in Higijenski zavod, zvečer pa velesejem. Dan nato je bil v Zavodu za zdravstveno zaščito učencev. Povsod se je Ekszellenca Petragrani sprejel od direktorjev zavodov, podrobno zanimal za razne naprave in je dal smernice za nadaljno njihovo izboljšanje.

* **Luka Jelenc 85letnik.** Dne 15. oktobra je g. Luka Jelenc, upokojeni šolski ravnatelj v Ljubljani, obhajal 85letnico rojstva. Rodil se je v preprosti kmečki hiši v Dražgošah v Selški dolini. Učiteljske v Ljubljani je dovršil leta 1881. Nastopil je takoj učiteljsko službo. Po vojni je bil naposled imenovan za ravnatelja na novoustanovljeni meščanski šoli na Prulah. To mesto je zavzemal do svoje upokojitve s šolskim letom 1923-24. Luka Jelenc ni bil le vesten učitelj v šoli, bil je tudi deloven izven šole za razširjanje pouka in učiteljskih pravic. Posvetil pa je tudi vse svoje sile delu za napredek naroda. Luki Jelencu želimo še mnogo let!

* **Smrt odlične slovenske šolnice v Srbiji.** V Trsteniku v Srbiji je za kajo preminila g. Gusta Janežičeva, dolgoletna učiteljica v Šoštanj, sestra znanega blejskega zdravnika dr. Zvonimira Janežiča. Pokojnica izvira iz rodu, ki je dal slovničarja Antona Janežiča

in še nekaj mož, ki so zavzemali v javnem življenju vidna mesta. Njena rodna hiša je Jernejčev dom v Lešah pri St. Jakobu v Rožu na Koroškem, kjer zdaj gospodari njen brat Joža. Pokojnica v svoji prav koroški skromnosti v življenju nikjer ni stala v ospredju, toda izredno pridna je delovala povsod, kjer je bilo koristno in prav. Ni bila le izvrstna učiteljica, temveč tudi sicer delavna in dobra žena. To vedo vsi, ki so jo poznali in z njo delovali, posebno v Šoštanju, kjer je učiteljevala mnogo let. Veliko srce je nehale biti in njen prah bo čakal daleč proč od ljubljanskega Roža vstajenja. Bodi ji ohranjen lep spomin!

† **Smrt ravnatelja Jožeta Barleta.** V ljubljanski bolnišnici je za posledicami rane, dobljene v vojni, umrl g. Jože Barle, kapetan I. razreda v rezervi in ravnatelj mestnega finančnega urada v Mariboru. Pokojnik se je rodil leta 1893 v Dobričah na Dolenjskem. Po končani gimnaziji v St. Vidu se je posvetil pravnemu študiju. Že med prejšnjo svetovno vojno je bil ranjen. Po končanem študiju se je posvetil najprej združništvu. Leta 1924. pa je stopil v službo mestne občine mariborske, kjer je ves čas vestno in uspešno vodil mestni finančni urad. Zapušča ženo, sina in hčerko. Blag mu spomin!

* **Sporazum o prostovoljni odselitvi Nemcev iz Ljubljanske pokrajine.** Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli in nemški pooblaščenec za preseljevanje dr. Vollert sta sklenila sporazum o prostovoljni preselitvi Nemcev iz Ljubljanske pokrajine ali nemških državljanov iz pokrajine na nemško ozemlje. Priznana jim je bila hkrati pravica, da prenesejo na nemško stran tudi svoje premoženje. Kdor bi se izmed Nemcev odločil za preselitev, bo moral predložiti občini, v kateri biva, posebno preseljitveno izjavo v dveh enakih izvodih za Visokega Komisarja in za nemškega preseljitvenega pooblaščenca. Če bo hotel prenesti tudi svoje premoženje v Nemčijo, bo moral predložiti Visokemu Komisarju in pooblaščenču preko občine, v kateri biva, tudi poseben seznam svojih premičnin in nepremičnin, terjatev in dolgov. Za obe izjavi so pripravljene posebni obrazci, ki jih lahko dvigne pri pristojni občini ali v uradih preseljitvenega pooblaščenca v Ljubljanski pokrajini in Kočevju. Tam prejme tudi vsa pojasnila o preselitvi. Eno kakor drugo izjavo, ki se naslovi na preseljitvenega komisarja, prejme dotičnik od občine zaznamovano nazaj in jo šele nato izroči preseljitvenemu pooblaščenču. Eno kakor

drugo izjavo bo treba predložiti v dveh izvodih pristojnim občinam do 20. novembra.

* **Podržavljenje cest v novih pokrajinah.** Na Ljubljansko in Reško pokrajino in na področje Zadra, Splita in Kotora je bil, kakor poroča »Eco di Roma«, razširjen zakon, ki določa, da bodo vse podržavljene ceste vpisane v seznam italijanskih državnih cest. Podržavljene ceste v navedenih pokrajinah bodo odslej sestavni del cestnega omrežja kraljevine Italije in bo skrbela zanje samoupravna družba za ceste.

* **Prebivalstvo Ljubljanske pokrajine šteje nad 300.000 ljudi.** »Agenzia d'Italia e dell'Impero« je objavila te dni podatke o prebivalstvu novih pokrajin, ljubljanske, zadrške, splitske, kvarnerske in kotorske. V primeru zadrške in kvarnerske pokrajine, ki sta obstojali že prej, se podatki nanašajo razen na njuno novo seveda tudi na njuno prejšnje prebivalstvo. Po teh podatkih štejejo te nove pokrajine skupno 707.135 prebivalcev. Med njimi je 89,7 odstotka katolikov, 10,3 odstotka pa pravoslavni in pripadnikov drugih veroizpovedi. Na Ljubljansko pokrajino odpade po teh podatkih 305.059, na zadrsko 179.858, splitsko 109.052, na kvarnersko (Reko) 79.364, na kotorsko pokrajino pa 33.802 prebivalcev.

* **Praznik matere in otroka.** Dne 24. decembra je v Italiji vsako leto dan matere in otroka. Na ta praznik se obdarujejo družine z največjim številom otrok. Zadna leta so bile nagrade deležne družine poljskih, industrijskih in trgovskih delavcev, letos pa pridejo na vrsto delavske družine, katerih očetje so zaposleni v obrti. V Italiji je organizirano okrog dva milijona obrtniških delavcev. Nagrada obstoji iz zneska 6000 lir in zavarovalne police za 1000 lir zadnemu novorojenčku.

* **Velesejmski razstavljalci pri Visokem Komisarju.** Dne 14. t. m. je Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine sprejel zastopstvo razstavljalcev z velesejma, ki so mu izročili nakazilo z zneskom 8120 lir. S tem zneskom so hoteli Ekszellenca Grazioliju izraziti svojo zahvalo za veliko pomoč, ki jim jo je izkazal ob priliki velike ljubljanske prireditve. Visoki Komisar je znesek določil za razne podpore v Ljubljani.

* **Nova kolektivna pogodba za stavbno delavstvo.** Dne 17. t. m. so podpisali zastopniki Pokrajinske delavske zveze in zastopniki vseh delodajalskih združenj stavbne stroke novo kolektivno pogodbo za stavbno delavstvo, ki je stopila v veljavo 10. t. m. ter pritičala delavstvu od tega dne dalje že nove meze. Nova pogodba se razlikuje od stare v nestop-

ovco iz žrela. A za skrinjico ni vedel in je zato ni mogel vzeti. Samo njej je bilo znano, kje sem jo hranila.

»Teta, nikar je krivično ne sodite,« jo je zavrnil resno. »Kdo vas je nahujskal?«

Pričela ga je sumičiti? »Morda sta bila celo dogovorjena?... A ničesar nista storila meni, ampak sebi...«

Ivana je zbolelo. Hotel ji je izprašati vest, a se je premislil in jo mirno zavrnil: Teta, glavo si dam odrezati, ako sem vedel za to, kar se je zgodilo.

»Pa je vedela ona,« je vztrajala pri svojem mnenju. »Prav tisti večer sem ji razodela svojo poslednjo željo. Tista skrinjica ni bila po moji smrti njena...«

»Teda je dokazano, da je nedolžna. Čemu naj bi jemala sebi, kar ste ji izročili v oporoki?«

»Sraka se je hotela olišpati s pavjim perjem. Toda oporoka bi bila veljavna šele po moji smrti, ne pa že zdaj, pred njeno poroko.«

»Tončki ni bilo treba vašega nakitja,« se je vznejevoljil. »Zaradi mene lahko obdržite, kar ste ji namenili. Shajali bomo tudi brez vašega denarja.«

Besede, izgovorjene v nagli razburjenosti, so Mohorko ujezile. Pričela ga je oštevati: »Oho, polž je pokazal rogel! Čakaj no, božji volek! Preveč sem te cenila.«

Mladeniču je bilo žal, ker se je prenagnil. »Hudo mi je, ker dolžite Tončko,« je po pravljil. »To je v nebo vpijoča krivica. Dekle nima na vesti tega greha.«

Trnasta teta si ni dala dopovedati. Togotno je planila k omari, iz katere je vzela

oporoko ter jo strgala pred Ivanom na drobne kose.

Ivan je obstal pred teto s povešanim obrazom. Ali naj obsoja zlobnost človeka, ki je ukradel skrinjico, ali tetino zaslepljenost? Ni mu bilo za dediščino, katero je že odklonil. Vse bolj ga je bolelo, ker je Tončko obsojila lastna teta. Kdo jo je neki očrnil nadložni starki, ki verjame vse, kar so ji natvezili?

»Teta, zapomnite si, da se bo pravica kmalu izkazala,« je izrekel slovesno pred odhodom.

Mohorka mu ni odgovorila. Nejevoljno je za njim zaloputnila vrata.

Zunaj se je medtem stemnilo. Ivan je odšel zamišljen po bližnjici. Izbral si je samotno stezo, da bi ga nihče ne srečal. V duhu je gledal svojo nevesto v sponah krivice, ki ji ne more pomagati. In vendar jo mora rešiti. Mora, za vsako ceno! Pa naj kriči vsa vas, da je tatila!

Blizu doma ga je srečal Kovačev Polde. Nalašč je šel tako blizu njega, da ga je zadél s komolcem. »Ali ti si, Ivan!« ga je nagovoril, kakor da res ni vedel, komu se je približal.

Ivan mu je odgovoril prav kratko in komaj slišno. Odkar mu je prevzel dekle, nista govorila.

»Odkod jo mahaš?« Polde ga je hotel ustaviti.

»Na Dolih sem bil,« mu je odvrnil Ivan.

»Misli sem, da si bil tam...«

»Kje?« ga je prijel za besedo.

»I no, tam... Pri nevesti...«

»Na sodišču, meniš. Ali misliš, da se bo-

jim? Tudi tjakaj pojdem, kadar bo treba...«

»Kaj se boš bal,« je se posmešnil Polde.

»Saj nisi ničesar zagrešil.«

»Tudi Tončka ni kriva,« je odvrnil Ivan očitajoče.

»Ali meniš? Teda se ji godi krivica. Pa zdaj pred poroko!«

»Nerodno je,« je vzdihnil Ivan.

»Pa tudi neprijetno. Ali jo boš sploh čakal? Zadeva ne bo tako hitro končana.«

»O, čakal, čakal. Zato, ker vem, da je nedolžna.«

»A če ni?« ga je izkušal hinavec.

»Kdo pravi, da ni? Ali boš dokazal?«

»Bog ne da, Ivan. Kdor pozna Tončko, je prepričan, da ni tega storila. Ljudje pa govorijo, kar jim pride na jezik. Motita jih skrinjica in prstan, katera so našli pod njeno streho.«

»Ne more biti drugače, kakor da ji je oboje nekdo podtaknil,« je pristavil Ivan.

»In kaj pravi teta?« je zanimalo zlobnika, ki je stal pred mladeničem kakor volk v ovčji obleki.

»Verjame,« je dahnil Ivan.

Polde se je oddahnil. Ako ga ne sumi Mohorka, teda je varen; koga drugega se mu ni treba bati. Starka ga ni videla, zato se ga ne upa obdolžiti. Načrt se je posrečil. Sam vrag mu je vdihnil misel, naj ji podtakne skrinjico in prstan.

»Teta bo odločila,« je izrekel v tistem zadovoljstvu. »Povedala bo tako, kakor misli. Ti boš držal seveda s Tončko, česar ti ne bo nihče zameril. Tako bi storil vsak na tvojem mestu...«

(Dalje)

nih določbah: 1) Vsi kraji so razdeljeni v tri mezdne razrede, in sicer: I. razred: Ljubljana in kraji v občinah Ježici, D. M. v Polju, Rudniku in Št. Vidu nad Ljubljano, dalje kraji Hrušica, Dobrunje in Sostro. Poleg tega spadajo v I. razred še vsa industrijska stavbna dela. II. razred: Kraji Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Trebnje, Mokronog, Stična s Št. Vidom, Višnja gora, Grosuplje, Ribnica, Vel. Lašče, Kočevje, Vrhnika, Borovnica z Bregom, Dolni in Gornji Logatec, Rakek, Cerknica, Stari trg in Lož. III. razred: Vsa stavbna dela, ki ne spadajo v I. ali II. razred. 2) Nove najnižje mezde so nastopne: Pomožni delavci pod 18 let starosti: I. razred 2.60, II. 2.35, III. 2.10 lire. Pomožni delavci nad 18 let starosti: I. 3.50, II. 3.35, III. 3 lire. Kvalificirani delavci (zidarji, tesarji itd.): do enega leta praktičnega dela v stroki: I. 4.10, II. 3.60, III. 3.10 lire. Kvalificirani delavci po enem letu praktičnega dela v stroki: I. razred 4.70, II. 4.20, III. 3.70 lire. Železokrivci, odrarji, minerji, ricarji itd. morajo imeti višje mezde od najvišje mezde delavcev v dotičnem mezdnem razredu. Vsi delavci, ki so imeli že doslej višje mezde, obdrže višje mezde najmanj do zaključka dotičnega dela. Sklenjena pogodba velja za vsa zasebna stavbna dela. Za javna dela (gradnjo cest, državnih poslopij itd.) pa bo nova mezdna tarifa določena v kratkem.

* Ali ste se že naročili na letošnje Vodnikove knjige, ki izidejo ob koncu novembra? Za osem lir boste prejeli lepo slikano Vodnikovo pratiko za l. 1942. z izbranimi članki in izredno zanimivo povest Mirana Jarca »Jalov dom«.

* Omejitve pri potovanju v Zagreb. Iz Zagreba poročajo, da je potovanje v Zagreb od 20. t. m. dovoljeno samo s posebnim potniškim dovoljenjem, ki ga izdajajo na Hrvatskem kotorska oblastva ali policijske uprave, in sicer samo osebam, ki lahko dokažejo, da jim je potovanje v Zagreb nujno potrebno, in ki se zavežejo, da se ne bodo več kakor 10 dni zadržale v Zagrebu. Izvzet je primer, če zdravnik pošlje bolnike v bolnišnico. V nobenem primeru se ne sme izdati potniško dovoljenje osebam, ki v Zagrebu iščejo zaposlitve. Brez dovoljenja smejo potovati v Zagreb le osebe, ki stanujejo največ 16 km oddaljeno od Zagreba. Imeti pa morajo legitimacije, s katerimi se lahko ugotovi njih istovetnost; poleg tega se morajo, ko prispejo v Zagreb, javiti policiji. Ta odredba ima očitno namen, onemogočiti nadaljno doselevanje.

* Poziv upnikom! Komisar za likvidacijo društva Sokola poziva vse stranke, ki imajo zahteve nasproti društvu Sokolu ljubljanske pokrajine, da jih prijavijo do 30. novembra 1941-XIX na sedežu urada za likvidacijo, Bleiweisova ulica 28 v Ljubljani.

* Izdajanje krušnih kart kmetovalcem. Po odredbi Visokega Komisarja se pridelovalcem krušnih žit ne smejo izdajati nakaznice za moko in testenine, dokler ne dobe od Preveda odobritve za vsak primer posebej. Pravico do nakaznice imajo šele takrat, ko izčrpajo domačo zalogo računaje za vsakega člana družine mesečno 16.50 kg pšenice odnosno ustrezno količino drugega žita. Pridelovalci, ki jim po tem računu zmanjka ali bo v doglednem času zmanjkalo žita, morajo vložiti pri občini prošnjo na Prevod v Ljubljani.

* Za red v prodaji krompirja. Ministrstvo za kmetijstvo je s posebnim odlokom uredilo prodajo krompirja in suhe zelenjave. Razglasa, da je zapora nad vsem pridelkom krompirja razen nad količino, ki je potrebna za seme, in nad odmero 60 kg za vsakega člana družine pridelovalca. Kmetje morajo prijaviti ves svoj pridelek, to je tudi količino za seme in za prehrano družine.

* Jajca se ne bodo smela prosto prodajati. Z odlokom ministrstva za kmetijstvo je Narodna fašistična zveza za trgovino z živalskimi pridelki dobila pooblastilo pobirati, shranjevati in razdeljevati uvožena in domača jajca. To nalogo bodo opravili v mejah navodil, ki jih bo izdalo ministrstvo. Določena podjetja bodo po pooblaščenih, ki bodo imeli za to posebne izkaznice, potrjene od pokrajinskega prehranjevalnega urada, pobirala jajca. Vsakršno sklepanje kupčij in prevažanje jajc je prepovedano. Omenjena zveza bo po predpisih,

ki jih bo določilo ministrstvo, razdeljevala porabna jajca med posamezne pokrajine.

* Nove cene za sladkor v Italiji. Iz Rima poročajo, da je minister za kmetijstvo in gozdove določil novo odkupno ceno za sladkorno peso, ki znaša 1.35 lire za stopnjo vsebine sladkorja. Za kristalni sladkor v trgovini na debelo določena cena 6.97 lire za kg, za rafiniran sladkor pa 7.12 lire za kg franko namembna postaja. V nadrobni trgovini je cena za 0.50 lire višja.

* Slovensko čebelarstvo društvo obvešča čebelarje, da je dospel sladkor za pitanje čebel. Dobe ga člani pri svojih podružnicah, nečlani pa le, če plačajo pri njih članarino za leto 1942. v znesku 25 lir. Podružnice naj pošljejo čimprej izkaz članov in panjev ter nakažejo ustrezajoči znesek. Cena je 4.80 lire za kg franko postaja naročnika.

* Opozorilo. Dne 6. avgusta letos je vlak med postaja Št. Vidom in Mednim povozil

Smrt najstarejšega slovenskega sodnika

Iz Kamnika je prišla vest, da je tam v visoki starosti umrl najstarejši izmed slovenskih sodnikov dvorni svetnik g. Julij Polec. Pokojnik se je rodil leta 1852. in je torej dočakal 90 let. Služboval je v mnogih krajih naše domovine. V začetku tega stoletja je prišel v Ljubljano k tedanjemu deželnemu sodišču. Leta 1906. je bil že postavljen za višjega sodnega svetnika, kasneje pa imenovan za dvornega svetnika pri bivšem ljubljanskem deželnem, zdaj okrožnem sodišču. Ob koncu l. 1911. je nastopil zaslužni pokoj po več ko 35 letih službe.

Rajniki je bil eden izmed najodličnejših pravnikov in sodnikov našega starejšega rodu. Bil je visoko izobražen in se je v svoji stroki vedno izpopolnjeval. Vzgojil je vrsto slovenskih sodnikov, ki so zdaj na odličnih položajih. Po njegovi zaslugi je bil uveden moderni civilno-pravni postopek pri nekdanjem ljubljanskem deželnem sodišču. Rajniki je namreč dolgo vrsto let predsedoval civilnemu senatu, ki je užival v našem ožjem pravosodstvu in tudi izven mej naše domovine izreden sloves.

Koderkoli je pokojni dvorni svetnik Polec služboval, je povsod zapustil najlepše spomine. Ljudstvo se ga je s hvaležnostjo spominjalo, ker mu je tako rad v vseh težavah priskočil na pomoč s svojimi nasveti. V družbi je bil priljubljen. Zato je razumljivo, da si je povsod dobil številne prijatelje. Ko je bil že vrsto let v pokoju, je leta 1918. rad sledil pozivu takratne pravosodne uprave, ki ga je spet poklicala v službo. V zadnjih letih je živel v Kamniku pri svojem sinu dr. Juliju Polcu, tamkajšnjem uglednem zdravniku. V Ljubljani zapušča pokojnik sina, vseučiliškega profesorja dr. Janka Polca.

Zaslužnemu pokojniku bo ohranjen časten spomin!

neko žensko, ki je bila na mestu mrtva. Pri njej niso našli nobene osebne listine. Kdorkoli lahko da podatke o istovetnosti te ženske, je naprošen, da se zgleda na Kr. Kvesturi v Ljubljani, soba 15, II. nadstropje. Opis pokojne: starost okoli 25 let, višina 1.50 m, vitka postava, črni, kodrasti, zelo gosti lasje, zobovje pokvarjeno z dvema zlatima vložkoma v zgornjem zobovju. Nosila je čevlje iz črnega semiša in je imela žepno ruto z začetnicama D. I.

* Najvišje cene za vino. Minister za kmetijstvo je izdal odlok, s katerim se določajo najvišje cene za letošni vinski pridelek. Kakovost vin je razdeljena na štiri vrste in je za vsako določena najvišja cena. Najboljše vino bodo smeli vinogradniki prodajati po 480 lir, vino druge vrste po 420 lir, tretje vrste po 340 lir in četrte vrste po 260 lir za hektoliter. Cene začnejo veljati 15. novembra in bodo ostale nespremenjene do prihodnje vinske letine.

* Nova vrsta podvodne ribiške svetilke. Glavni komisariat za ribolov v Rimu je pred kratkim odobril več različnih novih podvodnih svetilk, kakršnih se smejo ribiči posluževati v zdajšnjem vojnem času. Tudi v tem oziru je uvedena posebna vrsta zatemnitev. »Agenzia del mare« piše, da je med vsemi temi novimi ribiškimi svetilkami najzanimivejša tista, ki jo je izumil Aleksander Mazza iz Loana. Njena posebnost je v tem, da se zaradi vodnega pritiska sama od sebe prižge šele v globini pet metrov pod morjem. Predpisi, ki jih je izdala Kraljeva mornarica, namreč tudi določajo, da na morskem površju ali v manjši globini kakor pet metrov ribiške svetilke ne smejo goreti.

* Krojač je zadel dva milijona. Nedavno so po Turinu dva dneva iskali srečnega izbranca, ki je zadel glavni dobiček meranske loterije v znesku dveh milijonov lir. Kakor se je potem ugotovilo, se je sreča nasmehnila turinskemu krojaču Dominiku Cappelli. Zadel je na številko 75.777.

* Neresnica o divjanju nemške vojske na Kreti. »Diplomatisch-politische Korrespondenz« iz Berlina užaljeno odgovarja nekaterim glasovom, ki dolžijo nemško vojsko, da je med boji na Kreti iz maščevanja do tal podrli grške kraje Skinad, Krasai in Kanados ter da je na debelo pobijala prebivalstvo Poluradno glasilo zunanjega ministrstva pravi, da ni od vseh teh vesti niti besedica resnična.

Z Gorenjskega

Zborovanje voditeljice nacionalnosocialistične organizacije na Bledu. Pod predsedstvom višje pokrajinske voditeljice Lore Peterschneigove se je vršilo na Bledu zborovanje funkcionark ženske nacionalnosocialističnega združenja. Na dnevnem redu je bila razprava o delu v bližajoči se zimi.

Nov šolski vodja v Predvdoru. Na lastno željo je bil za šolskega vodjo v Predvdoru pri Pranju imenovan Hans Maček, ki je doslej celih 18 let vodil ljudsko šolo v Šmartnem na Koroškem.

50.000 šolskih knjig za Gorenjsko. Ze mesec dni je pouk na školah po Gorenjskem. Kakor trdijo nemški listi, si dečki in deklice močno prizadevajo, pridobiti osnovno znanje nemškega jezika. Najvažnejši pripomoček pri tem je kajpak nemški učbenik. Zato je načelnik civilne uprave na predlog Nacionalno-socialistične učiteljske zveze brezplačno stavil na razpolago 15.000 abecednikov v novem nemškem črkopisu, 5000 čitank za nižje in višje razrede, 10.000 Anderluchovih slikanic »Zum Reigen herbei« in 15.000 izvodov pomožnega učbenika »Wir lernen deutsch«, ki ga je napisal profesor Miklitsch.

Kolesarja je zadela kap. Na cesti pri Mošnjah je padel s kolesa 38-letni France Ozvald, hotelski sluga, po rodu iz Ptuja, in obležal mrtve. Zadela ga je bila kap.

PRI OBEDU

Hlaeon: »Gospod Boltežar, zakaj pri obedu zmerom ponujate svojemu pisarju, naj prvi vzame meso?«

Boltežar: »Ker pričakujem, da bo iz vkladnosti vzeml manjši kos.«

Iz Trsta in Gorice

Dvanajsti praznik grozdja v Trstu je bil poseben vojski in je priveditev obsegla nad 9000 vojakov, ki so bili deležni obdarovanja. Razen vojakom je bila večja količina grozdja razdeljena tudi 1500 otrokom, katerih očetje so na bojišču in pa 300 gojencem raznih dobrodelnih zavodov. V vsem je bilo razdeljeno nad 120 metrskih stotov grozdja med več kakor 12.000 oseb.

Lep uspeh goriških graditeljev letalskih modelov. Tekem letenih modelov, ki so se nedavno vršile v Rimu, so se udeležili tudi Danilo Vončina, Roman Birsa in Franc Kožuh iz šole za gradnjo letenih modelov pri zveznem poveljstvu v Gorici. Danilo Vončina je pri vajah za polete na ravnam med 50 tekmovalci zavzel četrto mesto. Pri letu s strmine je Vončina zasedel 17. mesto, v tekmi motorjev na elastično vzmet pa Roman Birsa 23. mesto. Franc Kožuh se je tekem udeležil kot instruktor šole, ki mu gre dober del zasluge za tako lep uspeh.

Ukrepi glede delavcev za Nemčijo. Goriška zveza industrijskih delavcev je objavila, da se je začelo izjemno nabiranje delavcev, ki bodo odposlani v Nemčijo. V poštev prihajajo predvsem mizarji, zidarji, kovinarji, elektromehaniki in vsi specializirani delavci mehanske industrije. Odseliti pa se bodo smeli v Nemčijo le delavci v starosti nad 31 let. Čisto izključeni so delavci letnikov 1922 do 1925.

Uspeh potujočega kina. Pred dnevi je prišel v Goriško pokrajino potujoči kino, ki ima aparaturo na avtomobilu. S predvajanjem filma »Človek in zemlja« je obiskal že vrsto vasi in predstavam je prisostvovalo na tisoče gledalcev. Poleg filma »Človek in zemlja«, ki predstavlja glavno točko sporeda in ki ga je izdelal tiskovni in propagandni urad Fašistične zveze kmečkih delavcev, je bilo predvajano še več manjših filmov, ki so prav tako naležali na lep uspeh.

Mož in žena sta umrla drug za drugim. Kodretovo družino v Gočah nad Vipavo je dvakrat zaporedno nenavadno hitro obiskala smrt. Dne 15. maja je umrla 61-letna mati Frančiška, ki je slovela kot skrbna gospodinja daleč naokrog, 7. septembra pa je po daljšem bolehanju umrl gospodar Franc Kodre. Oba rajnika je spremljala velika množica domačinov na pokopališče. Blag jima spomin!

Goriški grad je za občinstvo odprt med tednom od 9. do 12.30 in od 14. do 18., ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 19.

Oddaja vinskih tropin. Vinogradniki so dolžni oddati vse tropine državnemu zavodu za predelovanje tropin, in sicer ali središčem tega zavoda ali pa njegovim žganjekuham. Cena tropin še ni določena. Zavod plača prevoznino za oddano blago, to je 35 stotink za metrski stot za vsak kilometer za pot do 10 km, in 15 stotink za vsak nadaljni kilometer. Zavod bo izplačal ceno za tropine v roku 15 dni po oddaji. Tropine ne smejo biti izprane ali kakor koli izrabljene, ker se sicer cena zniža. Za domačo porabo sme vsak vinogradnik ohraniti za vsakega družinskega člana 22,5 kg prešanih tropin ali 30 kg neprešanih tropin, skupno največ 225 oz. 300 300 kg tropin na družino. Seveda se iz teh za domačo rabo pridržanih tropin ne sme kuhati tropinovec ali žganjica. Kdor tropin pravočasno ne bo oddal, se bo kaznoval z globo 100 do 2000 lir.

I Soodnie Štajerske

Zakonl se sklepajo pred župani na vsem Spodnem Štajerskem v kraju bivališča ali tam, kjer se zadržuje ženin. Poslej je uvedeno državno zapisovanje porok, rojstev in smrti. Krstne in mrtvaške liste izdajajo poslej župani ali njihovi namestniki, ki vodijo zadevne knjige. Za vse državno področje so veljavne samo županske listine.

Šola za matere v Mariboru. Ženski odsek Štajerske domovinske zveze je v Mariboru odprl prvo šolo za matere. Stalno se vrše materski tečaj, v katerih se žene poučujejo, kako se negujejo in vzgajajo otroci.

60letnico rojstva dobrnskega župana Simona Kompoša slave nemški listi. Naglašajo, da se je Simon Kompoš rodil na Kočevskem, a da že mnogo let kmetuje v okolici Dobrne. Zdaj je Kompoš nemški župan v Dobrni, kjer je mnogo delal za nemštvo.

Železniški promet na progi Maribor-Celovec obnovljen. Od predzadnje nedelje spet redno vozijo vlaki na progi Maribor — Celovec.

Celjska nemška dekleta v Gradcu. Te dni se je pripeljalo v Gradec 25 nemških deklet iz celjskega okrožja pod vodstvom svoje voditeljice. Ogledala so si graške zanimivosti.

Lovci morajo oddajati divjačino. Pooblaščenec za lovstvo pri načelniku civilne uprave v Mariboru je odredil, da morajo lovci vso divjačino, kolikor je ustrelili in doma ne potrebujejo, najmanj pa 50 odstotkov vsega plena, oddati za potrebe skupnosti.

Delovni čas za mlade Poljake. S posebno odredbo ministra za delo je določeno, da predpisi zakona o delovni zaščiti mladine z dne 30. aprila 1. 1938 za Poljake v starosti od 14. do 18. leta ne veljajo, pač pa velja zanje odredba o delovnem času z dne 30. aprila 1. 1938 in za odrasle delavce veljavni predpisi o delovnem času.

V boju s komunisti je padel Stanislav Strauss, brivski mojster iz Soštanja in brambovec celjskega prapora.

Iz Hrvatske

Hrvatska vlada prevzela upravo nad vzhodnim Sremom. Dne 16. t. m. je bila izredna seja hrvatske vlade pod predsedstvom dr. Pavelića. Na seji je bilo sklenjeno izreči nemški vladi zahvalo hrvatskega ljudstva in hrvatske države, ker je bilo hrvatski upravi prepuščeno v oskrbo in vladu ozemlje vzhodnega Srema, to je ozemlje proti Zemunu.

Imenovanje načelnika generalnega štaba hrvatske vojske. Poglavljen je imenoval za načelnika glavnega generalnega štaba generala-poročnika Vladimira Laxo, dozdajšnjega poveljnika kopnih sil.

Slovenski učitelji sprejeti na hrvatske šole. Hrvatski listi objavljajo poziv ministrstva za uk nekaterim slovenskim učiteljem, naj takoj pošljejo potrebne listine zaradi prevzema službe v nezavisni državi hrvatski. Med imenovanimi so: Josip Rupnik, bivši upravitelj meščanske šole v Slovenski Bistrici, zdaj v Varcar Vakufu, Fortunat Turk, bivši učitelj meščanske šole v Ormožu, zdaj v Novem Vinodolskem, Ivan Kranjčič, absolvent višje pedagoške šole v Zagrebu, Marta Okornova, absolventka višje pedagoške šole, Lovro Farazin, bivši učitelj na meščanski šoli v Ptuj, njegova žena, zdaj v Novski, Ana Bezakova, bivša učiteljica meščanske šole v Vojniku, zdaj v Banji Luki.

Dr. Maček pod policijskim nadzorstvom. Uradno poročajo iz Zagreba: Ker so nekatere osebnosti vzdrževale zveze s sovražnikom v tujini, je bil dr. Vladimir Maček postavljen pod policijsko nadzorstvo in mu je bilo določeno začasno bivališče v nekem kraju.

Skrajšanje šolskega pouka. Hrvatska država oblastva pripravljajo skrajšan pouk v šolah. Doslej se je moral izobraženec šolati tako dolgo, da je šele 25 let star stopil v življenje. Z uvedbo neke vrste otroških vrtcev hočejo zdaj skrajšati čas pouka v ljudski šoli na ta način, da otrok ne bo začel učenja šele s 7. letom. Sredno šolo hočejo skrajšati za dve leti, tako da bi jo dijak lahko končal s 16. letom. Šest let smatrajo dovolj za splošno izobrazbo in bi nadaljni dve leti šolanja bili uporabljeni za strokovno izobrazbo. Skrajšal bi se tudi vseučiliški študij, da bi vsega skupaj trajal le tri leta. Zagovorniki te misli kažejo na nemški zgled in poudarjajo, da potrebujejo kar najhitreje čim več strokovnjakov.

Svečan pogreb dveh ustašev. Predzadno nedeljo so v Sarajevu svečano pokopali ustaškega nadporočnika Božidara Filipovića in ustašo Andrijo Radana. Padla sta v boju s četniki in komunisti v okolici Jajca.

25.000 hrvatskih ujetnikov se vrne. Po posredovanju hrvatskega poslanstva v Berlinu so bile končane priprave za povratek 25.000 hrvatskih vojnih ujetnikov. Že prihodnje dni se vrne 5000 vojnih ujetnikov, ostali pa do konca oktobra.

Obvezno obdelovanje zemlje na Hrvatskem. Posebna naredba določa, da se mora vsak kos zemljišča, pripravnega za obdelavo, v resnici tudi obdelati. Kdor ravna nasprotno, se smatra za saboterja. Zatorej se bodo vsi oni zakupniki, dninarji, slugi in vozniki, ki na posestvih odpovedo neopravičeno dozdašnje službene odnose z lastniki zemljišč v namenu, da ostanejo zemljišča neobdelana, — smatrali za saboterje in bodo kaznovani. Zemljišče se mora saboterjem odvzeti in oddati v najem takim, ki bodo skrbeli za obdelavo.

Pri kopanju vodnjaka tri žrtve. Nedavno se je v vasi Bratini v občini Kupincu pri kopanju vodnjaka zgodila huda nesreča. Pri kopanju je bilo zaposleno več delavcev. Te dni sta se spustila v vodnjak delavca Stjepan Stengli in Slavko Puhar, oba od Sv. Martina. Ostala sta vodnjaku dalje časa. Ker pa se nista več javljala, so tovariši zasumili, da se je zgodila nesreča, zlasti ker je iz globine prihajal močan vonj po metanu. O dogodku so obvestili oblastva v Zagrebu in poklicali na pomoč zagrebske gasilce. Med tem časom je šofer Luka Bilen iz Zagreba sklenil, da se bo spustil v vodnjak in rešil ponesrečena delavca. Vzel je masko in se na vrvi spustil v globino. Toda tudi Bilen se ni več javil. Šele gasilci so izveli iz vodnjaka vse tri ponesrečence, ki pa so bili že mrtvi. Zadušil jih je strupeni plin metan.

Neznano kam so izginili. Zagrebški policiji so bili prijavljeni, da so neznano kam izginili hišna pomočnica Ivka Martinovičeva, Dragotin Kovačić in trgovski pomočnik Peter Lulić.

Poglavljen jih je nekaj pomilostil. Naglo sodišče za veliko hrvatsko župo Plivo in Ramo je te dni v Travniku obsodilo na smrt 24 oseb pravoslavne vere, ki so jih obdolžili sabotaže. 13 obsojenih je bilo takoj ustreljeno, ostale pa je poglavnik dr. Ante Pavelić pomilostil in jim je smrtno kaznen sremenil v petletno zaporno kazen.

Stb

»Novo vreme« za uvedbo preiskave proti oficirjem. Beograjsko »Novo vreme« je zahtevalo, naj se takoj uvede stroga preiskava proti vsem tistim bivšim srbskim oficirjem, ki so ostali v domovini, da se tako ugotovi, kdo so, kje so bili in kaj so delali med kratkotrajno vojno na srbski zemlji, kaj delajo danes in kakaj se niso odzvali pozivu oblastev ter se prijavili za borbo proti četnikom in komunistom. Pisec predlaga dalje, naj oblastva pošljejo vse oficirje, ki so na nedovoljen način pobegnili z bojišča in se zdaj nočejo udeležiti borbe proti komunistom in četnikom, v posebna delovna taborišča. Oficirjem, ki so po zlomu Jugoslavije v raznih mestih Srbije odprli gostilne, kavarne, slaščičarne in podobne obrate, naj oblastva njih nadaljno delovanje prepovejo. Posebno strogo nadzorstvo naj bi imela oblastva nad vsemi ostalimi nezaposlenimi oficirji, ki se zdaj dan za dnem zbirajo v raznih kavarnah in krčmah ter snujejo nevarne krožke. Za večino teh oficirjev ve namreč vsa javnost, da imajo zveze s četniki in komunisti. Pisec članka naposled terja, naj oblastva srbskim oficirjem, ki med vojno in zdaj v borbi proti četništvu in komunizmu niso častno izpolnjevali svojih dolžnosti do domovine, odvzamejo vse dohodke, odnosno podpore ter jih postavijo pred posebno vojaško sodišče.

Meja med Srbijo in Hrvatsko v vzhodnem Sremu. Dozdajšnja gospodarska meja med Srbijo in neodvisno hrvatsko državo je bila 10. oktobra pomaknjena na politično obmejno črto Sava—Donava, kjer se bosta odslej vršila nadzor nad potniki in nadzor nad blagom in devizami. Mejo je dovoljeno preoračiti samo s posebnim dovoljenjem beograjskega policijskega ravnateljstva, in sicer po sporazumu z vojaškim poveljstvom v Beogradu. Dovoljeni kraji za prestop meje so: železniška proga Beograd — Zemun, most Beograd—Zemun in parniki, ki po Donavi in Savi vrše promet med Zemunom in Beogradom. Posebna dovoljenja za prenos živin in denarja bodo dobili tisti kmetje iz Srema, ki s svojimi pridelki stalno zalagajo beograjski trg, prav tako pa tudi tisti uradniki in

delavci, ki stanujejo v Zemunu, zaposleni pa so v Beogradu odnosno obratno.

Položaj uradnikov, ki so prišli v Srbijo iz drugih krajev. Srbski uradni list objavlja odredbo, ki se nanaša na državne in banovinske uradnike s področja izven območja vojaškega poveljnika v Srbiji, kakor tudi na kraje, v katerih ni srbskih izplačevalnih blagajn. Po tej odredbi se smatrajo vsi državni in banovinski uradniki bivše Jugoslavije, ki so pribežali na srbsko področje, za srbske uradnike, če so bili prevzeti v državno ali samoupravno službo v območju vojaškega poveljnika za Srbijo. Prevzem teh uradnikov v srbsko službo ni nova postavitev, temveč nadaljevanje prejšnjega službenega odnosa. Skrb za vse ostale državne in samoupravne uradnike, ki v Srbiji niso dobili službe ali zaposlitve, spada v območje komisarja za begunce naseljenice.

Obnovitev železniškega prometa na progi Davidoviči-Olovo. Na železniški progi Davidoviči-Olovo v Bosni je bil obnovljen osebni in tovorni promet.

Turščica se mora v Srbiji porezati tik nad zemljo. Vojaški poveljnik Srbije je izdal uredbo, ki določa, da se mora spravljjanje s turšičnih njiv, ki so zelo pogosto skrivališča za komuniste in četnike, začeti takoj. Kmetje morajo turšična stebila porezati tik nad zemljo. Uredba določa smrtno kazen za vse tiste, ki ne bodo turščice takoj pospravili. Samo pri res neznahtnih prestopkih bodo krivci namesto s smrtjo kaznovani z večletno ječo.

Četniški atentat na progo Skoplje-Sofija. Iz Sofije poročajo: Na progi, ki veže Skoplje s Sofijo in ki drži po večini po srbskem ozemlju, je prišlo 17. t. m. do hude nesreče. Vlak, ki je odpeljal iz Skoplja proti bolgarski prestolnici, je med postajama Leskovcem in Nišem skočil s tira. Deset ljudi je bilo mrtvo, 40 pa ranjeno. Ugotovljeno je, da je do nesreče prišlo zaradi sebotaze srbskih četnikov.

V pradavnini so spali ljudje v brlog h in na drevju

Ležišče človeka v pradavnih časih se ni mnogo razlikovalo od gnezd in brlogov. Praljudje so nalomili suhih vej in jih znosili v jame, kamor so se zatekali pred vremenskimi neugodami, ali pa so plezali iz strahu pred divjimi zvermi na drevesa, kjer so si uredili skromna ležišča. Še zdaj naletimo v notranjosti otoka Bornea na divje prebivalce, ki spe v jamah, pokritih z drevesno skorjo, a veje drevesa, pod katerimi so si izkopaljamo, jim služijo za streho. Okrog svojega preprostega bivališča ponoči zakurijo, da jih ne zebe in da odganjajo od sebe strupene kače in divje zveri.

Babilonci, Asirci in Egipčani so pa že poznali postelje na štirih nogah z ročicami za prenašanje. Poznali so tudi že blazine. V piramidah najdemo najkrajše vzorce postelj takratne dobe, obilno okrašene z zlatom, srebrom in dragocnimi kamni, vdolbinami v najboljše les. Stari Rimljani so preživeli na svojih posteljah večino dneva in noči. Na posteljah so jedli, čitali, počivali in seveda tudi spali.

PRAZNA VREČA

Boštjan in Boltežar se pripravata o imenitnosti svojih rojstnih vasi.

»Vaša vas,« pravi Boltežar jezen, »je taka, da se človeku zdi, kakor bi bil Bog mahnil s prazno vrečo po njej.«

»Kaj? S prazno vrečo, s prazno vrečo!« zavpije razjarjeni Boštjan, »seveda je mahnil po naši vasi s prazno vrečo, ker je prej že na vašo vas iztresel vse norce!«

NATANČNO

Logar (lovskemu pazniku): »Ali imate uro?« Paznik: »Nimam je!«

Logar: »Nič ne de. Ob sedmih jutraj piska vlak na postaji, vi pa izpustite pse pol ure poprej.«

Oglašujte v »Domovini«!

Ženski vestnik

Mikavnost je trajnejša od lepote

Ni potrebno, da si lepa kakor porcelanasta punčka, pa si vendar lahko mikavna. Celo mikavnejša od porcelanastih punčk si lahko, saj so take punčke le na prvi pogled vabljive, če pa se z njimi pobliže seznanimo, vidiš, kako nezanimive, domišljave in zaradi tega dolgočasne so po navadi take lepote brez telesnih napak. Redka stoddotna telesna lepota ima dobre duševne lastnosti, ker jo okolica po navadi prezgodaj spači, tako da ji domišljavost in ošabnost kaj zgodaj zarišeta neprijetne poteze.

Vedrost, srčna dobrotljivost in razumnost so tiste lastnosti, ki tudi na obraze manj lepih žensk čarajo veliko mikavnost. Hkratu pa mora gledati vsaka ženska na svoje zdravje in mora se zmerom negovati. Negovanje pa ne pomeni, da hodiš naokoli vsa natičkana in nabarvana. Ne barvaj si nohtov krvavo rdeče, ne barvaj si ustnic na debelo, a šminke sploh ne rabi. Nohte si lahko neguješ brez barve, a če ustnice zdaj pa zdaj malo pobarvaš, ne škoduje, vendar nikar ne pretiravaj. Uporabljaš pa lahko za obraz kakšne kreme, ki so zdravila za kožo.

Več kakor vsa lepota zaleže naravno in urejeno življenje. Ne jezi se, ne gubanči čela, ne vdajaj se žalosti, delaj redno, hodi ob pravem času spat, ne kadi in ne pij. Tobak in alkohol sta škodljiva moškimi, še bolj pa ženskam. Oduren je obraz alkoholičarja, a še zoprnejši je obraz pianke. Posebno važno je za zdravje, da sniš v ravnem prostoru, in pa, da imaš prebavo v redu.

Dnevno užij vsaj malo sadja ali kakšne nekuhanne zelenjave. Zdaj je na primer doba grozdja, ki je zelo zdravo sadje. Če imaš možnost, užij vsak dan nekaj grozdov.

Če ti hočejo že leta delati gube na obrazu, si pomagaj z masažo. Tudi ženska, ki je v letih, ne sme opustiti telesno negovanje. Gube na čelu se izravnavajo tako, da si namažeš čelo s kakšno masno kremo in si masiraš čelo proti lasišču. Gube okoli ust si izravnavaj, če po večkrat dnevno napihneš usta in nato počasi izpuščaš sapo tako, da krožiš usta v obliko črke o.

Na koncu koncev je za telesno negovanje potrebno tudi nekaj telovadbe, zlasti za tiste, ki imajo delo, pri katerem se telesno premalo giblje. Zadošča četrt do pol ure telovadbe pri odprtem oknu, da je v sobi čist zrak. Telovadne vaje naj bodo takšne, da pridejo mišice vsega telesa do gibanja. Ni potrebno, da so vaje prav težke. Bodo pa naj toliko lažje, čim starejša je ženska.

To so v glavnem smernice ne toliko za lepoto kakor za mikavnost, ki je trajnejša od prazne telesne lepote, kateri manjka vsega drugega.

✱

Za kuhinjo

Sirovi štruklji iz kvašenega testa. Iz 30 dkg moke, enega jajca, soli, treh dkg sladkorja, treh dkg raztopljenega masla ali masti, potrebnega mleka, poldruga dkg vzhajanega kvasa napravimo ne pretirno testo, ki ga dobro raztepemo, pognetemo v dva hlebčka, potem pa damo vzhajat. Ko je dovolj vzhajalo, ga razvaljamo, tenko razvlečemo, pomazemo z nadevom, zvijemo in pustimo, da znova vzhaja, zavito v prtiček. Nato narežemo s kuhaličnim ročajem ali z lesenim nožem majhne štruklje in jih denemo kuhat v slan krop. Ko vro 7 do 8 minut na eni strani, jih obrnemo, da se prekuhajo, nakar jih vzamemo z lopatico iz vode, denemo v skledo in zabelimo. — Na de v: pol kg dobrega pretlačenega sira, en rumenjak, nekaj žlic dobre smetane in sneg iz enega beljaka. Za sladke štruklje še nekaj sladkorja in 5 dkg rozin. Ko so štruklji skuhani, jih potresemo s sladkorjem. Kuhamo jih lahko tudi zavite v prtiču.

Da je mleko za dojenčke najpotrebnejša hrana in da je tudi za odrasle zelo zdrava, vemo. Toda tudi kot lepotilno sredstvo je bilo

mleko zmerom cenjeno. V starih časih so si ženske umivale obraz z mlekom, da so imele lepšo polt. Zlasti osliče mleko je bilo v velikih časteh. Ker je v vsaki družini mleko zmerom pri rokah, naj si gospodinje zapomnijo, da mleko pri nedolžnejših opeklinah lajša bolečine. Če je stanovanje na novo prepleškano in je ostal v sobi neprijeten vonj po barvah, postavite vanjo krožnik mleka. Mleko bo vsrkalo neprijetni vonj. Če postane presno maslo žarko, ga zalijte s svežim mlekom in pregnetite, pa bo skoraj vselej postalo spet užitno. Marsikatera vrsta mesa, zlasti divjačina in jetra, postane sočnejša in mehkejša, če jo za nekaj časa položimo v mleko. Tudi ribe bodo boljše, če jih boste oprali pred kuhanjem v mleku namesto v vodi. Mleko lahko uporabljamo s pridom pri čiščenju. Linolej postane kakor nov, če ga zberemo s mlekom. Usnjeni predmeti prav tako. Zlasti pri teh je mazanje z mlekom priporočljivo, ker mleko prepreči, da bi postali krhki.

Jajca ne pokajo, če damo v vodo, v kateri jih kuhamo, malo soli. Če so jajca počena, jih lahko skuhamo, če jih trdno zavijemo v svilni papir. Pristaviti jih pa moramo v hladni vodi.

✱

Praktični nasveti

Kostanj se da shraniti čez zimo. Kostanj ima izredno mnogo redilnih snovi. Pri nas je dosti kostanja, le škoda je, da kostanj ne vzdrži dolgo. Vendar pa ga lahko vso zimo ohranimo. Najboljše je, če poberejo kostanj z ježicami vred, ne da bi ga izluščili, dodamo pa mu seveda tudi že izpadle plodove. Vse skupaj stlačimo v kad ali sod kakor zelje, ki bi ga radi k'sali. Vrhno plast pokrijemo na debelo s kostanjevim listjem. Tako pustimo kostanj približno tri tedne, lahko pa tudi dalje časa. Potem ga stresemo iz sode, izluščimo iz ježic in vložimo v dovolj velik zaboj med vlažno mivko. To storimo takole: na dno nasujemo za dva prsta debelo suhe mivke, nanjo naložimo plast kostanja, in sicer eno samo vrsto (plod ob plodu), nato zopet za dva prsta mivke, nato ponovno plast kostanja in tako naprej. Na vrhu mora biti mivka (drobkani pesek). Zaboj hranimo v hladni zračni kleti. Kostanj, ki ga uporabljamo, zajemamo z vevnico z mivko vred iz zaboja. Ostali kostanj seveda spet dobro pokrijemo z mivko.

Če postane presno maslo žarko, ga lahko še popraviš, da bo spet užitno. Najprej ga v mleku izperi, potem ga pa izlakuj tako dolgo v vodi, dokler ne bo voda čista. Potem ga še nasoli in dobro pregneti.

Star, zanemarjen porcelan očistimo z zmesjo iz poldruga litra vode, v kateri smo skuhali malo klorovega apna, nekoliko ocatne kisline in soli. Ko se ta zmes ohladi, pomočimo z njo črna mesta in drgnemo nalahko s ščetko. Potem posodo dobro umijemo v mlačni vodi ter osušimo s platneno krpo, da se sveti.

Mastne madeže iz knjig lahko sama odpraviš. Nastrgaj na madež krede ter ga podloži in pokrij s pivnikom. Knjigo potem obteži. Čez nekaj dni bosta pivnika popila vso maščobo. Potem moraš samo odstraniti še krede s cunjco.

Za pleskarjem so okna navadno zelo umazana. Vso barvo lahko odstraniš brez truda z mešanico olja, terpentina in zdrobljenega plovcia.

Maže od potenja izperi v topli boraksovi raztopini. Če ne bodo hoteli izginiti, vzemi več boraksa in prav malo tople vode, da dobiš boraksovo kašo. To kašo položi na madeže in jo pusti nekaj ur na njih. Potem pa blago dobro izplakni.

Z motnega stekla spravimo madeže s petrolejem. Mastno steklo ološčimo z zmesjo vode in malo kisa ali špirita.

Temen ševijot, ki je dobil madeže in postal prašen, očisti takole: najprej ga temeljito skrtaj in očisti, potem položi nanj cunjco, namočeno v kavo, in ga zlikaj. Pa bo kakor nov.

Ščetke za zobe se očistijo v močni raztopini slane vode.

„DOMOVINA“ in mladina

Kako se je pes vojskoval z volkom

Slovenska pripovedka

Kmet Križanič je imel psa Belca, ki je bil zelo zvest svojemu gospodarju. Ko se je nekega dne volk Požerun priklatil k ovči staji, da bi ukradel ovco, je pes Belec z divjim laježem opozoril gospodarja na nepovabljenega gosta. Gospodar je naglo pritekel iz hiše s puško in ustrelil v volka Požeruna. Ker je mislil, da je volka ubil, se je gospodar spet vrnil v hišo.

Toda volk Požerun je bil samo laže ranjen. Jezno se je postavil pred psa Belca in zarenčal nad njim: »Ti si kriv, da je tvoj gospodar pihnil vame toplo kroglo. Ker zdaj komaj hodim, se ne morem nad teboj maščevati, toda pridi čez tri dni na hrib s svojo vojsko, da se pomeniva.«

Belec je žalostno sprejel napoved vojne. Po treh dneh jo je res mahnil na hrib. Ko je zavil okoli hiše na cesto, ga je srečal maček Krnjav in ga vprašal: »Kaj se tako čemerno držiš, kakor da bi bil požrl tri kilograme hrena?«

»Tudi ti bi ne bil vesel, če bi se moral iti vojskovat z volkom Požerunom brez vojakov,« je vzdihnil Belec.

»Vzemí mene za vojaka,« se je ponudil maček Krnjav.

Pes Belec ga je vesel sprejel in šla sta dalje. »Kam pa, kam?« ju je ogovoril puran Godrnjač, ko ju je zagledal.

»Na vojno s Požerunom,« sta mu odgovorila Belec in Krnjav.

»Z vama pojdem, da vama pomagam,« se je ponudil Godrnjač in vsi trije so jo brisali dalje po cesti.

Srečali so še petelina Grebenjaka in mu povedali, da gredo na krvavo bitko s Požerunom.

»To pa to,« je menil Grebenjak in se jim pridružil.

Medtem se je zbrala na hribu Požerunova vojska in se pripravila na bitko. Medved Kožuhar je zlezal na visok hrast, da bi opazoval gibanje Belčeve vojske, lisica Zvitorepka se je kot vohunka zakopala v kup listja za grmovjem, a volk Požerun in dehur Smrdé sta čakala, kaj jima bo sporočil medved Kožuhar s hrasta.

Ko je Belčeva vojska pogumno lezla na hrib, jo je zagledal medved Kožuhar in ves plašen zagodrnjal s hrasta, da je Belčeva vojska strašna.

Belčevi vojščaki so že korakali mimo skrivališča Zvitorepke. Ker je bil vroč dan, so obadi

pikali Zvitorepko v ušesa, da je migala z nji-mi. Maček Krnjav je to miganje opazil. Ker je mislil, da je miš, je planil na kup listja in krepko zgrabil z zobmi Zvitorepko za uho. Lisica jo je v silnem strahu ko brez uma ucvrla v gozd. Medved Kožuhar se je tisti trenutek zadržal s hrasta, da Belec in še neki njegov vojščak nosita žrdi s seboj. Videl je namreč, da sta imela Belec in Krnjav povešena repa, zraven tega pa je slišal godrnjati purana Godrnjača: »Žrd, žrd!«

Maček Krnjav, ki je bil ugriznil Zvitorepko v uho, se je ustrašil, ko je videl, da to ni bila miš, in je naglo splezal na hrast, kjer je čepel Kožuhar. Naglica mačka Krnjava je zbegala Kožuharja, da je ko klada telebnil z drevesa in jo ubral za Zvitorepko. Volk Požerun se je ozrl po dehurju Smrdetu, a ga že tudi ni bilo nikjer. Odsmrdel jo je za bežečima tovarišema v goščo in se drl nazaj: »Tudi sable imajo.« Videl je namreč svetlikajoče se perje purana Godrnjača in petelina Grebenjaka.

Petelin je stalno nekaj renčal, kar se je slišalo: »Za njim, za njim!« Požerun je mislil, da bo Belčeva vojska zdaj njega samega pač lahko premagala, zato je še sam sledil zgledu svojih vojščakov.

Kako je kmet premagal vraga

Slovenska pripovedka

Nekoč je živel bogat kmet. Vse mu je šlo po sreči. Zena je bila dobra in kmet jo je zelo ljubil. A sreča ga je kmalu zapustila. Zena mu je umrla in kmet je šel v gostilno. Misli je, da bo v vinu utopil svojo žalost.

Ko pa je drugi večer sedel v krčmi, mu je doma zgorel kozolec. Čez teden dni so našli posli v hlevu mrtvega njegovega najboljšega konja. Ni še pozabil te izgube, mu je že toča pobila ves pridelek.

Kmet pa ni nehal popivati. Vsak večer je prišel pozno domov. Kmalu je začel tudi popoldne hoditi v krčmo.

Nekega popoldneva je spet sedel v krčmi in pil. Bilo mu je dolgčas, ker mu ni nihče delal družčine. Zdajci pa je stopil v gostilno lepo oblečen gospod in prisedel h kmetu. Nekaj časa sta sedela brez besed, a ko jima je postajal molk mučen, se je oglašil kmet: »Od kod pa prihajate, gospod?«

Tujec mu je odgovoril: »Iz mesta. Kaj pa ti, ali nimaš dela na polju, da tukaj sedi in piješ?«

»Kaj meni mar polje, saj plačujem posle,« je odvrnil kmet in spet sta utihnili.

Čez nekaj časa pa je rekel tujec: »Kaj bi tukaj dolgčas prodajala, dajva kvartati! Saj znaš?«

»Znam, znam,« je pritrdil kmet in privlekel iz žepa zamazane karte.

Začela sta igrati. Tujec je nekaj časa pustil, da je kmet dobival in s tem dobil veselje do igranja. Kmalu pa je kmetu sreča pri igri zapustila. Izgubljal je toliko časa, da je izgubil vse. Zato je rekel tujcu: »Gospod, sedaj moram nehati, ker nimam niti beliča več.«

»Dajva igrati,« je predlagal tujec, še enkrat. »Morda dobiš zdaj. Ako ne, pridem čez sedem let ob sedmih popoldne po tvojo dušo. Si zadovoljen?«

Kmet, ki je bil zelo vinjen, je predlog sprejel. Vrgla sta še enkrat in izgubil je kmet. Tedaj je vrag naenkrat izginil, kakor bi se bil vdrl v zemljo. Le smrad po žveplu je ostal za njim. Kmet se je naenkrat streznil, zakaj spoznal je, da je vragu prodal dušo.

Od tistega dneva je kmet hodil zamišljen okrog svojega doma in ni več zahajal v krčmo. Vsak dan je bil bolj otožen in hujšal je. Začel je zopet zahajati v cerkev, zakaj Bog je bil njegov zadnji up.

»Se en dan in moja duša bo vzel vrag,« je premišljeval zadnjega dne pred usodnim dnem v cerkvi. Tedaj pa je priletela krasna ptička in mu prinesla pisemce. Kmet je vzel pisemce in ko ga je prečital, je šel potolažen domov.

Tistega dne, ko je moral priti vrag po njegovo dušo, je pred sedmo uro poškropil vso hišo z blagoslovljeno vodo, pred vrata pa je obesil križ. Ko je odbila sedma ura, se je zaslislal silen grom in takoj nato glas: »Kmet, prišel sem po tvojo dušo.«

Kmet ves trd od groze, ni ničesar odgovoril, temveč je samo goreče prosil boga za pomoč. Ko je hotel vrag vstopiti, je začutil blagoslovljeno vodo v bližini in zagledal še križ. Obrnil se je in zbežal. Za njim je ostal le še smrad po žveplu. Tako je bil kmet rešen. Začel je spet dobro gospodariti, v gostilno pa ni zahajal več.

O možu, ki ni vedel, da vse ve

Slovenska pripovedka

Živel je siromak, ki je imel kopo otrok. Ker jih ni mogel preživljati, je šel po svetu za delom.

Na poti ga je srečal črnošolec in ga vprašal, kam gre. Siromak mu je odgovoril, da išče za-sluzka, s čimer bi laže hranil svojo številno družino. »Če bi jaz tako vse vedel, kakor vi,« je menil siromak, »bi živel brez skrbi.«

Črnošolec se je zasmeljal in mu rekel: »Oče, vzemite tale pas, denite si ga čez ramo in pojdite v kraljev grad, pa boste srečni in zadovoljni.«

Siromak je vzel pas in se napotil v grad. Na pasu je bilo zapisano: »Jaz vse vem.« Siromak pa, ki ni znal čitati, tega ni vedel. Ko ga je v gradu ustavila prva straža in ga vprašala, ali je res, kar je zapisano na pasu, je siromak kar tako brez premisleka odgovoril: »Mislim, da je res.« Straža ga je zato pustila naprej. Enako je siromak odgovoril drugi in tretji straži. Tretji stražnik je še menil: »Če je res tako, te bo kralj rad sprejel.«

Kralj je res prijazno sprejel siromaka in mu rekel: »Jaz ne poznam šale. Če res vse veš, ostani tu, če pa ne, kar odidi.«

»Mislim, da je res,« je plašno odgovoril siromak.

»Meni je bil ukraden dragocen prstan,« je nadaljeval kralj. »V treh dneh mi moraš povedati, kdo ga je ukradel, sicer izgubiš glavo. Za odkritje tatu prejmeš lepo nagrado.«

Siromaku so odkazali lepo sobo, v kateri naj prebiva in dožene, kdo je tat.

Ko mu je zvečer prvega dne prinesel služabnik večerjo, je siromak vzkliknil: »Eden je že tu.« S temi besedami je siromak hotel povedati, da je en dan že minil, toda služabnik, ki je v družbi s še dvema grajskima služabnikoma ukradel prstan, je mislil, da ga je siromak pogodil.

Ko se je služabnik vrnil k svojima dvema tovarišema, jima je povedal, da je ujeza že uganil.

Drugega večera je prinesel siromaku večerjo drug služabnik.

»Hvala Bogu, drugi je že tu,« je vzkliknil siromak.

»Tudi mene že ima,« je pripovedoval potem

drugi služabnik svojima tovarišema

Isto se je zgodilo tretjega večera tretjemu služabniku. Ko je siromak dejal: »Hvala Bogu, tretji je zdaj tu,« ga je tretji služabnik lepo prosil, naj jih ne izda kralju, ker sicer vsi trije izgubijo svojo službo.

Siromak, ki sploščka ni vedel, zakaj ga je služabnik prosil, naj jih ne izda, se je takoj znašel, ko mu je služabnik začel govoriti o prstanu.

»A, tako je to,« si je mislil siromak, »služabnik je dejal: »Prstan bomo dali naši domači goski v grlo, vi pa recite kralju, da ga je goska pozobala. Tako boste izvršili svojo obljubo, nas pa boste rešili hude kazni.«

Četrto jutro je kralj poklical siromaka, ki je vse vedel, k sebi in ga vprašal, ali je že do-gnal tatu.

»Seveda sem ga,« je rekel siromak, »prstan je pozobala domača goska.«

Kralj je odredil, da so zakili gos, in res so našli v njej dragoceni prstan. Od veselja, da je svojo dragocenost spet dobil nazaj, je kralj povabil vsevednega moža hkrati z velikim številom dvorjanov na kosilo. Siromaka so posadili za veliko mizo med kralja in kraljico, kakor še ni pri nobenem kosilu sedel nobeden izmed dvorjanov.

Ko so prinesli služabniki zadno jed, ki je bila pokrita, na mizo, je rekel kralj siromaku, da mu bo dal še lepšo nagrado, kakor jo je že bil obljubil, če ugame, kakšna jed je v pokriti skledi.

Siromak, ki se je pisal Rak, je v veliki zadregi vzkliknil: »Oh, ubogi Rak, kako te mučijo.«

Presenečen je kralj odkril skledo, in glej, v skledi so bili res raki.

Navzočni gostje so se zelo čudili siromakovi vsevednosti. Kralj je siromaka obilno obdaroval in mož jo je veselo mahnil proti domu. Ko je bil že daleč na poti, je menil kralj: »Škoda, da mi ni padlo prej na um. Vprašal bi ga bil lahko, kako dolgo bom živel.«

Siromak pa je v tistem času mislil sam pri sebi: »Črnošolec, ki mi je dal tisti pas, je res od samega zlomka. Toda drugič vseeno ne pojdem več na ta način poskušat svojo srečo.«

Oblastveno določene cene fižolu

Glede na odredbo, s katero je bila predpisana obvezna prijava pridelka krompirja in suhega fižola in so bile izdane omejitve glede prodaje krompirja in fižola, je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določil nakupne in prodajne cene za fižol.

Nakupna cena za fižol pri pridelovalcu franko odhodna postaja je določena: za fižol nizke vrste na 3.50 lire, za fižol visoke vrste (preklar) I. pa na 4 lire za kg. Prodajna cena za trgovca na debelo je določena franko skladišče: za fižol nizke vrste na 4.05 lire, za fižol visoke vrste I. pa na 4.55 lire za kg. Prodajna cena na drobno v Ljubljani všteto užitino pa je določena: za fižol nizke vrste na 4.60 lire, za fižol visoke vrste I. pa na 5.20 lire za kg. Gorne cene veljajo za suho, zdravo in tržno blago brez primesi.

Kršitelji določb te naredbe, ki je 10. t. m. stopila v veljavo, se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca (kazen za pridelovalce, trgovce in ostale posrednike znaša pri prodaji na debelo najmanj tri mesece strogega zapora ali denarno 19.000 do 380.000 lir, v prodaji na drobno pa najmanj 15 dni zapora in denarno od 1900 do 38.000 lir).

✱

Reja kuncev. V prehrani prebivalstva ima reja kuncev čedalje večjo vlogo. Agencija »Eco di Roma« je zbrala podatke, po katerih je naraslo število kuncev v Italiji v zadnem letu na 50 do 60 milijonov. Duce pa je določil, da bo treba zrediti v Italiji na leto po 100 milijonov kuncev. Zajetje meso je po znanstvenih ugotovitvah tudi redilnejše od perutnine, ker daje dobrih 15 odstotkov kalorij več. Poleg tega pa se lahko kunčje kože na vse načine predelujejo.

Prodaja tkaninskih izdelkov, oblačilnih predmetov, obutve in drugih uporabnih predmetov. Zveza trgovskih združenj za Ljubljansko pokrajino opozarja trgovce in kupujoče občinstvo, da je prodaja izdelkov tkaninske industrije, oblačil in obutve še zmerom prepovedana, ker se bo to blago rodajalo na posebne oblačilne nakaznice. Dovoljena pa je prodaja mila in snailnih sredstev v obče, starinskih umetnin, strojev in kovinskih predmetov in usnjenih izdelkov (v kolikor ne spadajo pod oblačilne predmete ali obutev) pod pogojem, da morajo kupci pokazati potrebne legitimacije in da morajo prodajalci vpisati podatke o kupcu in podatke o prodanem blagu v poseben vpisnik. Za nabave do skupnega zneska 20 lir tak vpis ni potreben.

Kdor se zadni smeje, se sladko smeje

Pes odvetnika Klobuštrina je ukradel mesarju Brdavsu izpred mesnice kos mesa. Ker je mesar poznal psa, je stopil h Klobuštrinu in ga vljudno vprašal: »Prosim, gospod doktor, povejte mi, ali je lastnik psa dolžan poravnati škodo, katero napravi njegov pes.«

»Na vsak način!« je odgovoril odvetnik.

»Hvala lepa za prijazno pojasnilo!« je dejal mesar vljudno in zapustil pisarno.

Še istega popoldne je prejel odvetnik račun za tri lire, za kolikor mesa je ukradel odvetnikov pes. Odvetnik ni pomišljal, temveč je poslal mesarju terjani znesek. Mesar je bil silno vesel svoje zvitosti in je vsakomur, kdor ga je hotel poslušati, razlagal na dolgo in široko, kako je prelisičil odvetnika.

Nasledno jutro pa je prejel mesar odvetnikov račun za deset lir, in sicer za nasvet, ki mu ga je dal odvetnik prejšni dan. Mesarju Brdavsu se je omračil obraz, toda odvetniku je moral le plačati ves znesek. O svoji zvitosti pa Brdavsi ni več govoril.

SAJ JE ŠE ČAS

Urša: »Snoči mi je moj mož zažugal, da me bo ubil! Kaj praviš, ali bi ga tožila?«

Neža: »Beži no, beži! Kaj boš tožila svojega moža zaradi samih besed! Počakaj, da boš videla, če te res ubije, potem pa ga že lahko tožiš.«

Po širnem svetu

✱ **Göringov nečak je padel na bojišču.** Berlinski listi objavljajo smrt nečaka nemškega letalskega maršala Hermana Göringa. Padli Peter Göring je bil, dasi je štel šele 19 let, že poročnik v neki letalski eskadrili.

✱ **Perzijskemu šahu odvzeto vrhovno vojno poveljstvo.** Kakor poroča teheranski radio, je bilo iranskemu šahu odvzeto vrhovno poveljstvo nad iransko vojsko in orožništvom. Kot razlog za ta ukrep se navaja, da ni v veljavi več dotični člen ustave iz l. 1924., ki je šahu priznaval vrhovno poveljstvo nad iranskimi oboroženimi silami. Po neki ameriški vesti bodo Rusi in Angleži v najkrajšem času zapustili Teheran, češ da so v Teheranu opravili svojo nalogo. Rusi se bodo umaknili proti severu, Angleži proti jugu.

✱ **Napad na novinarja v Pragi.** Te dni je bil izvršen bombni napad na glavnega urednika lista »Češke Slovo« Karla Lancovskega. Lancovski se je zavzemal za popolno sodelovanje Čehov z Nemčijo. Češki listi uboj obsojajo.

✱ **Češki Sokol razpuščen.** Protektor za Češko in Moravsko je izdal odlok, s katerim se razpušča češki Sokol z vsemi včlanjenimi društvi in priključenimi združenji. Praški list »Der neue Tag« piše ob tej priložnosti: Ze od začetka vojne je bilo opaziti, da so dobivali v Sokolu čedalje več vpliva ljudje, ki so skušali zbuhati nasprotstvo do Nemčije. Med osebami, ki so bile zadne čase prijete, je bilo precej vodilnih članov Sokola.

✱ **Vjazma je vsa zgorela.** Iz Berlina poročajo: Preden so sovjetske čete zapustile Vjazmo, so jo zažgale. Poprej pa so še poglali v zrak vse važnejše naprave. Še mnogo dni zatem se je valil dim iz gorečega mesta, ker je bilo mnogo hiš iz lesa.

✱ **Bramba Moskve v japonskih očeh.** Japonski list »Japan Times« piše, da se bo Moskva izkazala enako odporno kakor Petrograd, opozarja pa, da resni položaj Sovjetske Rusije zbuja v Angliji in Ameriki bojazn, da Moskva ni dovolj močna za dalje časa trajajočo obrambo.

✱ **Angleži se še niso izkrcali v Rusiji.** Iz Stockholma poročajo: Na odločujočih mestih v Angliji izjavljajo, da ni resnična novica, da bi se bile angleške čete že izkrcale v Arhangelsku. V Arhangelsk je prišlo samo nekaj angleških mehanikov, da bi sestavili stroje, ki so bili poslani v Rusijo.

✱ **Obsedno stanje v Moskvi zaradi ogroženosti.** Iz Stockholma poročajo: Sovjetski obrambni odbor je razglasil nad Moskvo in okolico obsedno stanje. Hkratu je bil imenovan general Žukov za poveljnika tako zvane zunanje moskovske fronte. Obramba same Moskve je bila po tej vesti poverjena poveljniku moskovske garnizije generalu Artemijevu. Razglas določa najstrožje kazni za prekrške odlokov obrambnega sveta. Osebe, ki bodo zakriville kaka nedovoljena dejanja, bodo na mestu ustreljene. Od polnoči pa do 5. ure zjutraj je civilnemu prebivalstvu prepovedana hoja po ulicah.

✱ **V Parizu so prijeli skupino komunistov.** V Parizu so prijeli 24 komunistov, članov skrivnega komunističnega združenja. Našli so mnogo letakov, prepovedanih listov in zabranjenih stvari.

✱ **Silne množine slanikov v švedskih morskikh vodah.** V vseh ribiških pristaniščih na južnovzhodnem koncu Švedske se je v prvem tednu oktobra pojavilo nenavadno mnogo slanikov. Ribiči so naložili tam toliko teh rib, kakor že dvajset let ne. Več dni zaporedno so na živilske trge pripeljali velikanske množine slanikov. Pravijo, da jih je bilo gotovo najmanj 140.000 kg. Seveda vseh teh velikih zalog niso mogli prodati v svežem stanju. Pa zato niso imeli nobene škode. S primeranim postopkom je mogoče to obilje rib s konzerviranjem ohraniti v dobrem stanju za daljšo dobo in konzervirane ribe prepeljati tudi v oddaljene dežele.

Ko je vstal iz groba, je zahteval žganja

V okolici nekega mesta na severnem Švedskem so kmetje pred dnevi našli na tleh ležečega imovitega posestnika 50 let starega Gunnarja Holmberga. Mož ni kazal nobenega znaka življenja. Tudi zdravnik, ki ga je pregledal, je izjavil, da je Holmberg že mrtev, češ da je padel s konja in si je smrtno pretresel možgane. Po 24 urah, ki jih predpisuje zakon, so truplo pokopali.

Tiste noči pa se je neka družba vračala z neke družinske proslave mimo pokopališča domov in je zaslišala strašne krike, tako da so se moškim vzdigovali lasje na glavi, neka ženska pa je omedlela.

Po mnogem oklevanju sta se dva najpogumnejša moža vendarle spravila na pokopališče in se približala grobu, iz katerega je bilo slišati klice na pomoč. Z vso naglico so pozvali grobarja in z vso naglico so odkopali krsto in jo odprli. Tedaj se je iz krste dvignilo truplo moža, ki so ga bili pokopali dan prej in je bil samo navidezno mrtev. V krsti se je zbudil in začel vpiti na pomoč. Prišla je še pravočasno. Prvo, za kar je od mrtvih prebujen Gunnar Holmberg prosil, je bil kozarec žganja, da si poplakne grozo, ki ga je prešinjala zakopanega v grobu.

Divji narodi poznajo strašne rastlinske strupe

Divji narodi poznajo mnogo skrivnosti narave, ki so nam ostale neznane. Tako so divjaki zlasti mojstri v pridobivanju hudih strupov iz raznih rastlin. Mehiški vseučiliški profesor Reco je živel skoro deset let v neposredni bližini divjakov po divjih krajih Južne in Srednje Amerike, ki so čisto odrezani od ostalega sveta. Napisal je potem nekaj zanimivih znanstvenih razprav o nekaterih strupih. V svojih spisih jih imenuje skrivnostne strupe. Nekateri izmed njih so znani že iz raznih pripovedk, toda preiskani doslej še niso bili.

Enega izmed najstrašnejših strupov pridobivajo iz korenin rastline Tgelsenium, ki ji pravi znanstveni svet. Ta strup je tekoč in svetel. Človek, ki se z njim zastrupi ostane sicer do zadnjega pri zavesti, vidi vse, kar se dogaja okoli njega, sliši vsako besedo, ki jo kdo izpregovori v njegovi bližini, ne more pa napraviti niti najmanjšega giba. Hoče zakričati na pomoč, pa mu beseda noče iz ust.

Iz neke druge rastline dobivajo strup, ki človeku vzame spomin. Ničesar več se tač zastrupljenec ne more spomniti, niti česa takšnega, kar se je morda zgodilo istega dne. Človek, ki je zaužil te vrste strup, pozabi tudi svoje skrbi. Niti svojega imena se ne more več spomniti in ne ve več, odkod je doma.

Strahoten je zlasti strup, ki ga dobivajo iz nekaterih vrst mehikanskih kaktusov. Kdor ga zaužije, se mu začne hlasti. Pred njim se odigravajo prizori, kakršnih še ni nikdar v svojem življenju videl in ki jih v resnici tudi nikjer ni. Pred njim plešejo strahotne prikazni, naposled pa nesrečnik začne mahati z rokami, kakor bi se hotel teh zlih duhov s silo otresti. Njegovo zdravstveno stanje pa pri tem postaja čedalje slabše.

Močan uspavalen strup daje rastlina oloivki. Iz njenih korenin pripravljajo neke vrste pijačo, ki vzame človeku pristo voljo. Kdor to pijačo pije, začne odgovarjati na vse, kar ga vprašate. Prav nič se ne brani tega. Pusti se čisto obvladati in z njim narediš, kar hočeš.

Vsi omenjeni strupi so smrtno nevarni. Manj nevaren je strup, ki ga poznajo v Južni Ameriki in se ga poslužujejo rihudi zaljubljeni. Moški zaradi njega lahko postane žrtev kakšne ženske, ki si je bila vanj zaljubila in ga drugače ne more pridobiti, kakor da ga s tem plinom uspava.

Poravnajte naročnino!!!

Smeh je zdravje :::::

ZAKONSKI PREPIRČEK

Žena: »Kje sem imela svojo glavo, ko sem se odločila, da postanem tvoja žena!«
Mož: »Na moji desni rami, ženka!«

Krava in stolček

Če je nekaj pri nas samo po sebi umevno, s tem še ni rečeno, da velja isto za Afriko. S to resnico se je moral seznaniti neki misijonar v južnozahodni Afriki, ki je postal srečen lastnik čedne kravice, katero pa je izročil v molzenje malemu črncu.

Ko je misijonar prvič gledal črnca, kako molze kravo, se mu to ni zdelo nič preveč praktično. Črncu je namreč nerodno čepel pod kravo ter se neznansko mučil, da bi rešil ubogo žival njenega mleka. Včasih se je tudi zgodilo, da je krava že vsa nejevoljna črnca brcnila. Pri tem se je seveda tudi redno prevrnila posoda z mlekom, ki ga je potem namestu vrlega misijonarja popila mati zemlja.

Misijonar je sklenil, da temu zlu odpomore, ter je naročil v bližnjem pristaniškem mestecu stolček, kakršnega uporabljajo naše kmetice pri molzenju. Ko je čez nekoliko dni ta stolček prispel, ga je misijonar ničesar hudega sluteč dal črncu z besedami: »Vzemi ta stolček. Tako boš laže in hitreje molzel.«

Ta dan se je mladi črncu vrnil brez mleka in ves potolčen. Ko ga je misijonar vprašal po vzroku, je odvrnil žalostno: »S tem stolčkom pa že sploh ne gre. Pri najboljši volji nisem mogel krave pripraviti do tega, da bi sedla na stolček. Naposled je zbežala in me brcnila, da sem zletel v gnoj. Gospod, vzemi ta stolček nazaj, da ga krava ne vidi več!«

V GOSTILNI

Gospod: »Prosim, kdaj mi pa boste prinesli konjak, ki sem ga pred pol ure naročil?«
Natakar: »Nikar se ne hudujte, čim pozneje ga prinesem, toliko starejši in boljši bo.«

POZNA GA

Žena: »Dragi mož, kdaj prideš nocoj domov?«
Mož (osorno): »Kadar se bo meni zdelo!«
Žena: »Dobro, a ne pridi pozneje!«

Z OBEMA JE TEŽAVA

Ljubica in ponarejen bankovec sta si podobna. Silno mnogo sitnosti imaš z obema takrat, kadar ju hočeš zamenjati.

Odvetnike imajo vse v peklu

Ko je Bog pahnul hudobne angele v pekel, je ostala neka luknja nad peklom nezadelana.

Vragi so jo pozneje izvohali in skozi njo hodili izzivat nebeščane. To seveda ni bilo po volji svetemu Petru. Pritožil se je pri Bogu in ga prosil, naj bi se ta luknja zadelala.

»To je vragova zadeva!« je odvrnil Bog. »To delo mora izvršiti poglavar pekla.«

Sveti Peter je sporočil vladarju pekla to povelje.

Vražji poglavar pa se mu je zasmel, češ: »Norec bi bil, če bi zamašil to luknjo, ki mi tako dobro služi.«

Nebeški vratar se je vnovič pritožil pri Bogu.

»Veš kaj, Peter, začni pravdo z njim,« je zapovedal Bog in sveti Peter je ubogal.

Čez leto in dan pa je sporočil Peter Bogu: »Pravdo sem izgubil!«

»To ni mogoče!«

»Res je, res, saj imajo v peklu vse odvetnike, v nebesih pa ni doslej še nobenega.«

Kako je cigan nosil h krstu

V zapušteni drvarski koči na robu gozda je živel cigan Gregor s svojo družino. Delal je malo, zaslužil še manj. Žena je nabirala regrat ob potih in motovilec ob potoku, izkopavala po tujih njivah krompir, včasih pa ugrabila tudi kakšno kokoš na tujem dvo-rišču.

Otroci pa so na pol goli nabirali jagode v gozdu ali pa nagi lovili ribe v potoku. Tako so se preživljali ne dobro, a zdravo.

Otrok je bil seveda vsako leto eden več. Ta blagoslov ni prav nič motil cigana Gregorja pri njegovem poslu, ki je bil v glavnem posedanje v gostilni. Pri tem je zmerom pazil, da je na ta ali na oni način zaslužil kak belič. Prav natančen pri takih svojih zaslužkih seveda ni bil. Za svoje ciganske je večkrat izprosil kake obleke, sicer pa se, kakor rečeno, ni bogve kaj ukvarjal z usodo svojih otrok.

H krstu jih je vselej nosil sam. Tega ni delal iz prevelike skrbi, da bi bila reč dobro opravljena. Z botrom je bil seveda vsakokrat križ. V zadnem trenutku je že dobil koga, ki je držal otroka med krstom, v skrajni stiski pač cerkovnika.

Tako je spet prišel čas, ko je bilo treba nesti novorojenčka h krstu. Napravil se je v najboljšo obleko, to je v jopič, ki je imel samo en rokav, in v hlače, ki so bile samo zadaj zakrpane. Bila je zima, zato je potegnil kučmo čez ušesa.

Ker se ni rad kazal s svojim bremenom, se je odločil, da pojde od doma navsezgodaj še ob temi. Luči v koči ni prižgal, ker je ni imel. Vsa družina je še spala, ko je zamotal novorojenčka v cunj in ga položil v cekar.

Kmalu je prispel do cerkve in ponižno stopil v zakristijo, kjer je gospod župnik pravkar opravljal molitve po maši. Gregor mu je povedal, kaj bi rad, in stopili so z botrom cerkovnikom h krstnemu kamnu.

Župnik je opravil obred; ko pa je dal otroku soli na jezik, je presenečeno vzkliknil: »Gregor, kakšnega novorojenčka si pa prinesel? Saj ima že zobe.«

Gregor ni bil prav nič v zadregi, temveč se je brž oprostil: »Naj ne zamerijo, gospod župnik, v temi sem ga zamenjal. Ta je lanski. Malo naj počakajo, prosim, takoj prinesem pravega.«

Hitel je domov ter zamenjal otroka. Medtem se je bilo že zdanilo. Ko je prišel mimo gostilne, je pomislil, da bi ne bilo napak, če bi si s kozarčkom brinovca privezal dušo k telesu. Vstopil je. Cekar z otrokom je v veži obesil na klin, da ne bi mu kdo prevrnil potomca. V gostilni je že sedelo nekaj Gregorjevih znancev, ki so se tolažili z brinovcem.

MALI OGLASI

150 LIR TEDENSKO lahko vsak zasluži. Pošljite znamko za odgovor. — JOS. BATIČ, LJUBLJANA VII. 128

CEBELNI VOSEK, voščine, smrekovo in borovo smolo kakor tudi seme solčnic in buč kupi — PHARMACEUTSKI ZAVOD, MIRNA. 128

Kmalu so bili v živahnem pogovoru. Vrgli so tudi karte, in tako je bilo že blizu poldneva, ko je cigan snel cekar s klina in se odpravil v cerkev.

Župnik je bil seveda nejevoljen, ker ga tako dolgo ni bilo, in je napravil pred krstom pridigo, kar sicer ni v navadi. Naposled se je začelo opravilo. Ko so prišli do soli, pa je vzkliknil dušni pastir: »Gregor, kaj vendar počenjaš danes? Ta otrok je mrtev.«

Gregor se je ponižno stisnil v dve gube, milo vzdihnil in rekel: »Ojej, ojej, med zajtrkom v gostilni sem cekar obesil na klin, pa je revše zmrznilo. Naj mi ne zamerijo, bom pa prihodnje leto prinesel drugega.«

Župnik ni vedel, ali naj bi se jezil ali ne. No, pa ni rekel ničesar, ker si je mislil: »Cigan ostane zmerom cigan!« M. K.

ZA TAKO REČ NE DA DENARJA

Krojač: »Prosim vas, gospod baron, ali bi mi ne hoteli plačati svojega dolga? Zeniti se mislim namreč in potrebujem nekaj denarja!«

Baron: »Kaj, tako neumnost hočete storiti z mojim denarjem? Ne dam ničesar!«

TEGA ŠE NI POIZKUSIL

Bolnik: »Poizkusil sem že vsa mogoča zdravila, a še zmerom imam neki neprijeten čut na nogah.«

Zdravnik (pogleda noge): »Ali ste si jih že kdaj umili?«

Bolnik: »Tega pa še nisem poizkusil.«

OBA STA ENAKA

Gospodar (novemu hlapcu): »Predvsem ti moram povedati, da ne pazim mnogo na besede, če se včasih razjezim. Včasih se tudi pripeti, da udarim.«

Hlapec: »Dobro, dobro! Tudi jaz sem takšen!«

Suhi ljudje dočakajo višjo starost kakor debeli

Znanost se zmerom znova prizadeva pojasniti skrivnosti človeškega telesa. Učenjaki se zadnje čase zanimajo zlasti za zvezo med težo človeškega telesa in dolgotrajno življenja.

Ali dožive višjo starost debeli ali suhi ljudje? Na to vprašanje naj bi odgovorila znanost. Poskus to napravili na miškah. Krmili so jih z mlekom in belim kruhom in jih razdelili v dve skupini, v debele in suhe, potem so pa vse poskusne živali zastropili s toksinom, ki povzroča otrplost. Izkazalo se je, da je umrljivost debelih miši znatno večja kakor suhih. Tudi poskusi z alkoholom so pokazali isto. To se ujema tudi s podatki zavarovalnic, ki kažejo, da je umrljivost debelih ljudi skoro pri vseh boleznih večja kakor suhih. Tako umre za sladkorno boleznijo en suh človek, pet ljudi navadne teže in 20 debelih. Izmed suhih ljudi v starosti 30 let dočaka devet starost 60 let, izmed 10 debelih pa samo šest. Trije suhi dočakali celo starost 80 let, med debelimi pa samo eden. Seveda iz tega ne smemo sklepati, da dočakajo vsi suhi ljudje razmerno visoko starost, kajti pri tem ima veliko vlogo tudi ustroj človeškega telesa.